

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nr 16 Sunnuntaina, 20 huhtikuuta, 2025

ISSN 2954-243X

Musiikkimessu Gloria tänä iltana

Komeetta C/2025 F2 näkyy Vaasassa

Maaliskuu Euroopan kuumin ikinä

Ilmastonmuutos

Päivälehti julkaisee *Kovina aikoina*

Nikotiinipussien käyttö räjähti

WAASAN PÄIVÄ- LEHTI

TÄÄLLÄ OLEMME:

vpress.ovh

34 sivua

TÄNÄÄN

Pääsiäisen sanoma – valo, joka kantaa pimeyden läpi

On juhlia, jotka tulevat ja menevät ilman että ne pysäyttävät meitä. Niihin voi liittyä perinteitä, ruokaa ja vapaapäiviä, mutta ei välttämättä syvempää merkitystä. Ja sitten on juhlia, jotka koskettavat meitä syvältä – jotka puhuvat elämästä ja kuolemasta, toivosta ja kivusta. Pääsiäinen on juuri tällainen juhla.

Pääsiäisen ytimessä on kertomus kärsimyksestä, petoksesta ja kuolemasta. Viaton tuomitaan, ystävät kääntävät selkänsä, toivo näyttää sammuvan. Jumala, jonka monet uskoivat tuovan oikeuden ja uuden maailman, näyttääkin joutuvan vallan, pelon ja väkivallan uhriksi. Tämä ei ole vain raamatullinen tarina – se on monelle myös oma kokemus tai kuva maailmasta, jossa elämme.

Mutta pääsiäinen ei jää pimeyteen. Sen sydän ei ole pitkäperjantain risti, vaan pääsiäisaamun tyhjä hauta. Juuri silloin tapahtuu jotain odottamatonta: kuolema ei saakaan viimeistä sanaa. Elämä murtautuu esiin, kun kaikki näytti olevan ohi.

Kristillisessä uskossa

tämä ei ole vain historiallinen tapahtuma, vaan ikuisen sanoma: että Jumala on läsnä kärsimyksessä, ja että rakkaus on kuolemaa väkevämpi. Että toivo ei ole turhaa, vaikka kaikki tuntuu menetetyltä. Että valo ei sammunut, vaikka pimeys tuntuisi ympäröivän kaiken.

Mitä pääsiäinen sitten haluaa sanoa meille tämän päivän ihmisille?

Ensinnäkin: ettei kukaan ole armon ulottumattomissa. Vaikka olisimme kuinka eksyneet, satuttaneet tai pettyneet – on aina tie takaisin. Pääsiäinen kertoo Jumalasta, joka ei hylkää, vaan tulee itse meidän pimeytemme kantamaan meitä valoon.

Toiseksi: että toivo ei ole hyväuskoisuutta, vaan rohkeutta. Pääsiäinen kutsuu meitä vastustamaan välinpitämättömyyttä ja kyynisyyttä. Se muistuttaa, että jokainen rakkauden teko, jokainen anteeksiannon hetki, jokainen toivon ele – merkitsee. Meitä ei ole kutsuttu tuomareiksi, vaan kanssakulkijoiksi. Vielä ei ole myöhäistä valita toisin.

Kolmanneksi: että yhteys kantaa. Jeesus ei kuollut yksin – vaikka monet pettivät, jotkut jäivät. Ja ylösnousemuksen ilo ja

ettiin yhdessä. Pääsiäinen muistuttaa, että tarvitsemme toisiamme – ilossa ja surussa. Usko ei ole yksilösuoritus, vaan matka, jota kuljetaan yhdessä.

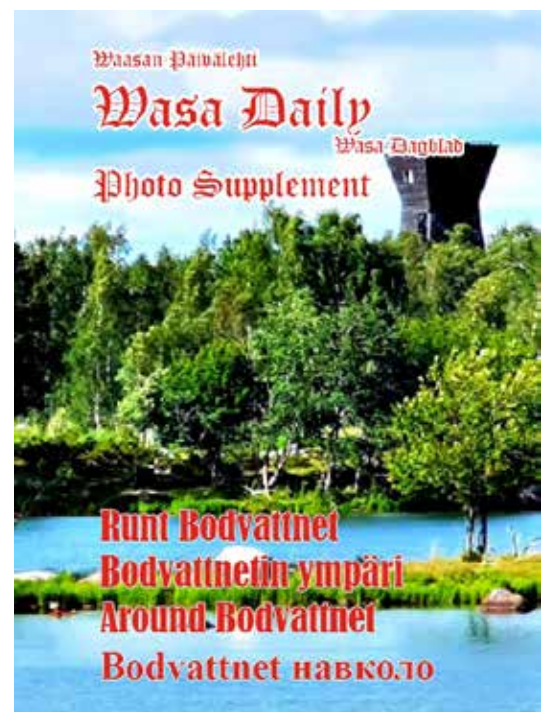
Elämme aikaa, jossa moni kokee epävarmuutta, yksinäisyyttä ja vastakkainasettelua. Ilmastonmuutos, sodat, pakolaisuus, mielenterveyden haasteet ja tiedon ylikuormitus vaikeuttavat suunnistamista. Juuri siksi pääsiäisen viesti on ajankohtaisempi kuin koskaan: on olemassa toivo. Elämä on enemmän kuin suoritus, kulutus tai ulkoinen menestys. On olemassa Jumala, joka jakaa ihmisen kivun ja ilon

– ja joka rakastaa meitä tulevaisuuteen.

Pääsiäinen ei anna valmiita vastauksia, vaan kutsun. Kutsun uskoa, toivoa ja rakastaa – myös vaikeuksien keskellä. Se ei lupaa helppoa elämää, mutta lupaa, että emme ole yksin.

Annetaan pääsiäisen valon valaista myös omat pimeät nurkkamme. Annetaan sen toivon vaikuttaa valinnoissamme, suhteissamme ja yhteiskunnassamme. Ja uskaltauta uskoa, että rakkaus todella on kuolemaa väkevämpi.

Photo Supplement

Kubaliite - bpress.obh

UUTiset

PÄÄSIÄINEN

Pääsiäisen kohokohta Vaasassa: Gloria-musiikkimessut pääsiäissunnuntaina 20.4. klo 19.00 Vaasan kirkossa

Gloria: Aikamme musiikkimessut. Yli sata laulajaa, kuuden muusi-
kon taustabändi ja jouk-
ko solisteja yhdistyvät
upeaan Gloria-messun
esitykseen.

Tore W. Aasin säveltämä teos Hans-Olav Mørkin teksteillä tarjoaa rikkaan ja monipuolisen musiikillisen elämyksen. Täällä gregoriaaninen laulu, klassiset sävyt, rock, ylistys ja gospel kohtaavat liikuttavana ja yhtenäisenä kokonaisuutena. Gloria vie yleisön tunnetmatkalle elämän vastakohtien läpi – ilon ja surun, epäilyksen ja uskon.

Voimakas kuoro koostuu laulajista Evangelicumista ja Evangelivoxista – molemmat Slef'n kuoroista – sekä Pedersören seurakunnan eri kuoroista. Osallistujat edustavat kolmea sukupolvea ja välittävät messujen sanomaa voimalla ja läsnäololla.

Voimakas kapellimestarina toimii Mikaela Malmsten-Ahlsved ja tau-

stabändiä johtaa kapellimestarina Niklas Lindvik.

Hankkeen takana ovat Slef, Vaasan ruotsinkielinen seurakunta ja Pedersören seurakunta. Konsertti on maksuton, mutta siihen sisältyy vapaaehtoinen keräys.

Enemmän kuin pelkkä musiikkimessut

Tore W. Aasin ja Hans-Olav Mørkin Gloria on enemmän kuin pelkkä musiikkimessu; Se on musiikillinen matka ilon, surun ja toivon halki. 1990-luvun puolivälissä Oslon gospelkuorolle luotu teos on sittemmin valloittanut sydämiä ympäri maailmaa ainutlaatuisella musiikkityylillä ja voimakkaiden sanoitusten sekoituksellaan.

Tyylien fuusio:

Gloria on osoitus säveltäjien musiikillisesta monipuolisuudesta. Messu kutoo yhteen gregoriaanisen laulun, klassisen musiikin ja modernin rockin vaikutteiden elementtejä yllättävällä ja harmonisella tavalla. Voimakkaiden kuorosarjojen välissä on kauniita soololiikkeitä, jotka

luovat dynaamisen ja mukaansatempaavan kuuntelukokemuksen. Aasin sävellys on teknisesti taitava, mutta samalla helposti lähestyttävä ja emotionaalisesti liikuttava.

Tekstit, jotka koskevat:

Hans-Olav Mørkin sanoitukset ovat yhtä tärkeitä kuin musiikki. Ne eivät ole vain yksinkertaisia ylistyslauluja, vaan syvällisiä pohdintoja uskosta, toivosta ja inhimillisestä olemassaolosta. Mørk, joka on itse merkittävä norjalainen pappi ja laulaja, on onnistunut luomaan sanoituksia, jotka koskettavat uskonnollisesta taustasta riippumatta. Sanat ovat runollisia ja kuvakkaita, ja ne lisäävät musiikin emotionaalista voimaa.

Messut kaikille:

Gloria ei ole perinteinen messu siinä mielessä, että se olisi tiukasti liturginen. Pikemminkin se on musiikillinen mietiskely teemoista, jotka ovat universaaleja ja ajattomia. Tämä tekee siitä houkuttelevan laajalle yleisölle uskonnollisesta tai musiikillisesta taustasta riippumat-

ta. Messujen suosio on osoitus niiden kyvystä luoda yhteisöllisyyttä ja toivoa, mikä on erityisen tärkeää nykymaailmassa.

Pysyvä perintö

Gloriaa ovat esittäneet lukemattomat kuorot ja solistit ympäri maailmaa. Sen suosio on tehnyt siitä tärkeän osan norjalaista musiikkihistoriaa, mutta se on saavuttanut suuren yleisön myös kansainvälisesti. Messut inspiroivat ja koskettavat edelleen, ja niiden pysyvä perintö on osoitus niiden poikkeuksellisesta laadusta ja ajattomasta viestistä.

Glorian suosion ja voimakkaan sanoman vuoksi voimme odottaa näkevämmä ja kuulevamme tämän messun esitettävän vielä monta vuotta, ja nyt sunnuntaina Vaasassa. Sen kyky yhdistää erilaisia musiikityylejä ja koskettaa kuuntelijoita syvällä tasolla tekee siitä todella ainutlaatuisen ja arvokkaan sävellyksen.

Gloria on enemmän kuin pelkkä musiikkimessut – se on elämys!

UUTISSET

**TÄMÄN UUTISLEHDEN VOIT LUKEA IHAN
MISSÄ TAHANSA**

Voit lukea tämän lehden missä tahansa, kuten tässä Korsnä-
sissä

AJOKORTTI

Uusi laki: Ajokorttitodistukset on hankittava yksityisiltä lääkäreiltä

**1.4.2025 alkaen po-
hjalaiset eivät voi enää
varata aikaa ajokortti-
todistukseen omalle ter-
veysasemalleen.**

Uuden lain mukaan nämä lausunnot on nyt saatava yksityisen terveydenhuollon palveluntuottajien eli yksityisten lääkäreiden tai yksityisten lääkärikeskusten kautta.

Voidaan kysyä, onko tämä asianmu-
kaista. Terveille ihmisille se tuskin
on niin tärkeää, mutta eläkeläiselle,
jolla on useita sairauksia ja alkava
muistisairaus - ei olisi parempi, jos
heidät parhaiten tunteva lääkäri, ter-
veyskeskuksen yleislääkäri, kirjoit-
taisi ajokorttitodistuksen, koska hän
tuntee henkilön parhaiten. Päätök-
sen tarkoituksena on kuitenkin
vapauttaa perusterveydenhuollon
lääkäreikoja, jotta siellä lääkärit
voivat hoitaa sairaita todistusten
kirjoittamisen sijaan.

”Tämä tarkoittaa, että päivystyshoi-
toa tai suunniteltua hoitoa tarvitse-
ville potilaille on enemmän aikoja”,
sanoo Pohjanmaan hyvinvointialu-
een johtaja Sofia Svartsjö.

Poikkeus koskee tiettyjä ajokorttia
edellyttäviä ammatillisia kursseja,
kuten kuorma-auto- ja linja-auto-
koulutusta. Nämä opiskelijat voivat
kääntyä opiskeluterveydenhuollon
puoleen.

Ennen 1. huhtikuuta varatut ajat
ovat edelleen voimassa. Jatkossa
jokaisen, joka tarvitsee lääkärinto-
distuksen ajokorttia varten, on otet-
tava yhteyttä yksityishenkilöön.

Muutos ei koske erikoissairaan-
hoitoa, minkä vuoksi keskussai-
raalan lääkärit voivat perustel-
lusti arvioida potilaan ajokykyä.
Tämä voi olla erityisen tärkeää
esimerkiksi neurologiassa.

TERVEYS

Äidin liikunta raskauden aikana vähentää lapsen astmariskiä – uusi suomalainen tutkimus

**Uusi tutkimus osoittaa,
että äidin säännöllinen
liikunta raskauden ai-
kana voi huomattavasti
vähentää lapsen astma-
riskiä.**

Medicine Journal -lehdessä julkais-
tu tutkimus analysoi prospektiivista
syntymäkohorttia ja havaitsi, että
äidit, jotka liikkuiivat vähintään kol-
me kertaa viikossa raskauden aika-
na, saivat lapsia, joilla oli lähes 50
% pienempi astmariski verrattuna
vähemmän aktiivisiin äiteihin.

Tutkimuksen keskeiset löydökset

Liikunnan määrällä on merkitystä:
Suojavaikutus oli voimakkain äi-
deillä, jotka liikkuiivat vähintään 3
kertaa viikossa.

Alentunut astmariski säilyi, vaikka
otettiin huomioon äidin terveys,
ympäristötekijät ja elämäntapa.

Mahdollisia pitkävaikutuksia: Äi-
din liikunta voi parantaa sikiön
keuhkojen kehitystä.

Miksi tämä on tärkeää?

Astma on yleisin lasten krooninen
sairaus, mutta ehkäiseviä toimia on
vähän. Tämä tutkimus korostaa yk-
sinkertaista ja kustannustehokasta
elämäntapamuutosta – säännöllistä
liikuntaa raskauden aikana – joka
voi vähentää lapsen astmariskiä.

”Tuloksemme viittaavat siihen, että
äidin liikunnan edistäminen raskau-
den aikana voi olla yksinkertainen
tapa parantaa lasten hengitystiet-
terveyttä,” sanoo tutkimuksen pääkir-
joittaja Emma-Reetta Musakka
Itä-Suomen yliopistosta.

Tutkimuksen yhteenkirjoittaja Leea
Keski-Nisula kommentoi:

”Olemme tienneet, että äidin liik-
unta hyödyttää sekä äitiä että lasta,
mutta tämä tutkimus tarjoaa vahvo-
ja todisteita siitä, että se voi myös
suojata astmalta. Kohtuullinen liik-
unta, kuten kävely, uinti tai raskaus-
jooga, voi tehdä merkittävän eron.”

Suositukset odottaville äideille

Tutkimuksen mukaan:

Vähintään 3 liikuntakerrasta viikos-
sa (esim. kävely, uinti tai kevyt ae-
robikka).

Kysy lääkärin tai kättilön neuvoa
ennen uuden liikuntarutiinin aloit-
tamista raskauden aikana.

Jatkotutkimukset

Lisätutkimuksia tarvitaan selvitt-
ämään:

Optimaalinen liikunnan määrä ja
tyyppi parhaan vaikutuksen saavut-
tamiseksi.

Biologiset mekanismit (esim. ku-
inka liikunta vaikuttaa sikiön im-
muunijärjestelmään tai keuhkojen
kehitykseen).

Tämä tutkimus vahvistaa näyttöä
siitä, että odottavien äitien elä-
mäntavalla on pitkäkestoisia vaik-
utuksia lapseen. Liikunnan edistä-
minen raskauden aikana voi olla
avaintekijä lasten astman ehkäisyssä.

*Tutkimus on luettavissa avoimesti
Medicine Journal -lehdessä: DOI:
10.1016/j.medj.2024.09.003*

Riippumaton muista tekijöistä:

Asiantuntijoiden kommentit

UUTISSET

KIRJASTO

Kirjat koukuttavat! Vaasan kirjastojen lainausmäärät jyrkässä nousussa – lapset ja nuoret ahkerimpia lukijoita!

Valmistautukaa tekemään tilaa kirjahyllyissänne! Vaasan kirjastoissa lainausmäärät ovat huimassa kasvussa, ja erityisen vaikuttavaa on digitaalisten aineistojen käytön kasvu sekä lasten ja nuorten huomattava innostus lukemiseen.

Tänään julkaistut tuoreet tiedot paljastavat, että Vaasan kaupunginkirjaston kokonaislainausmäärät kasvoivat merkittävästi vuoden 2024 aikana. Kirjastojärjestelmä, johon kuuluu seitsemän toimipistettä eri puolilla kaupunkia sekä kirjastoauto, hankki viime vuonna peräti 20 029 uutta aineistokappaletta – mikä on 16 prosentin hyppäys vuoteen 2023 verrattuna.

Mutta todellinen kiinnostuksen kohde on se, miten näitä resursseja käytetään. Vaasan kirjastojen kokonaislainausmäärä ylitti vaikuttavan miljoo-
nan rajan (1 018 979 lainaa) vuonna 2024, mikä merkitsee 14 prosentin kasvua edellisvuoteen verrattuna. Tätä kasvua vetää erityisesti sähköisten aineistojen, kuten e-kirjojen, musiikin, e-lehtien ja kuvatalenteiden, käytön räjähdysmäinen kasvu. Näitä digitaalisia aarteita lainattiin huimat 61 175 kertaa, mikä on uskomaton 112 prosentin lisäys edellisvuodesta!

”Sähköisten aineistojen käytön voimakas kasvu kertoo selvästi äänikirjojen läpimurrosta ja asiakkaidemme suuresta kiinnostuksesta e-kirja- ja e-lehtipalveluiden käyttöön”, selittää kulttuuri- ja kirjastotoimenjohtaja Sanna Bondas. ”Vaasa liittyi viime vuonna myös kansalliseen e-kirjastoon, mikä toi merkittävän muutoksen digitaalisiin palveluihimme.”

Myös aktiivisten lainaajien määrä suhteessa kaupungin asukaslukuun on kasvanut myönteisesti. Yli kolmasosa (35,3 %) vaasalaisista hyödynsi kirjastopalveluita lainaamalla viime vuoden aikana, mikä on 8,2 prosentin lisäys edellisvuoteen verrattuna. Keskimäärin jokainen asukas lainasi lähes 15 teosta vuoden aikana, mikä on 12,6 prosentin kasvu vuoteen 2023 verrattuna.

”Olen erityisen iloinen siitä, että lasten ja nuorten aineiston lainaus on kasvanut (+15%). Aikuisten osalta kasvu on myös tervetullut seitsemän prosenttia. Lisäksi näemme suurinta kysyntää muunkieliselle aineistolle, jonka lainaus on kasvanut lähes 22 prosenttia”, Bondas jatkaa.

Vaikka lainausmäärät ovatkin huimassa nousussa, fyysisten kirjastokäyntien määrä asukasta kohden laski hieman 2,5 prosenttia, ollen keskimäärin 6,36 käyntiä asukasta kohden. ”Kirjastokäynnit ovat lisääntyneet pääkirjastossa, mutta lähikirjastojen tilanne on vaihdellut. Lasku ei ole suuri, mutta se toki saa meidät pohtimaan kirjastopalveluiden saavutettavuutta, tarjontaa ja kirjastojen roolia eri puolilla kaupunkia”, Bondas toteaa.

Lähde: Vaasa.fi

VAASA

Vaasa etsii asukkaiden ideoita Kruunumakasiinin tulevaisuuteen

OLE MUKANA MUOKKAA- MASSA kaupungin kehitystä!

Nyt vaasalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa siihen, miten yhtä kaupungin ikonisimmista alueista tulisi kehittää. Vuosina 1.–15.4.2025 asukkaat voivat osallistua karttakyselyyn ja kertoa näkemyksensä Kruunumakasiinien ja sen ympäristön tulevaisuudesta. Tämä on ainutlaatuinen tilaisuus jättää jälkesi paikkaan, jossa yhdistyvät historia, virkistyskäyttö ja kaupunkikehitys.

Kruunimakasiini – helmi, jolla on potentiaalia

Havsstrandsparcurissa sijaitseva Kruununtomagasinet on Museoviraston mukaan valtakunnallisesti kiinnostava rakennus. Varastoa ympäröivään alueeseen kuuluvat Prison Beach, Lindparken ja Skräddargrund – paikka, jossa puistot, leikkikentät ja venesatama kohtaavat. Nyt selvittämme, miten tätä Vaasan osaa voidaan parantaa vastaamaan sekä nykyisiä että tulevia tarpeita.

”Haluamme vahvistaa harrastusmahdollisuuksia ja parantaa erityisesti pyöräilyyhteyksiä. Lisäksi tarkastelemme venesataman käyttöä ja keräämme ideoita tulevaisuutta varten”, kertoo designarkkitehti Kati Vuohijoki.

Mielipiteillääsi on väliä – vas-

taa kyselyyn!

Digitaalisen karttakyselyn avulla kaikki kiinnostuneet voivat jakaa ajatuksiaan seuraavista aiheista:

Miten Kruunumakasiini-rakennusta käytetään tulevaisuudessa. Jalankulku- ja pyöräteiden parantaminen.

Puistojen, satama-alueiden ja muiden julkisten tilojen kehittäminen.

Kysely on avoinna 15. huhtikuuta 2025 asti, ja se on saatavilla kaupungin verkkosivuilla.

Haluatko saada äänesi kuuluviin toisella tavalla?

Kyselyn lisäksi asukkaat voivat antaa palautetta asemakaavan tavoitteista ja suunnasta myös sähköpostitse (planlaggningen@vasa.fi) tai varaamalla henkilökohtaisen tapaamisen Teknologivirastoon, Kirkkoesplanadi 26 A.

Seuraava vaihe: Suunnitelma esitellään vuonna 2025

Selvityksen tulokset muodostavat pohjan asemasuunnittelulle, jonka tavoitteena on esittää luonnos jo vuonna 2025.

Tule mukaan muokkaamaan Vaasaa! Älä missaa tilaisuutta vaikuttaa yhden kaupungin rakastetuimman alueen kehitykseen. Vastaa kyselyyn ja levitä sanaa – yhdessä voimme luoda kaikille sopivan paikan

UUTISET

PYÖRÄILY

Pyöräilyn iloa Vaasassa! Suuri pyöräilypäivä Mikko ”Peltsi” Peltolan johdolla käynnistää koko kesän pyöräilyseikkailut!

Polkaise viikonloppu vauhtiin ja valmistaudu pyöräilyn täyteiseen kesään!

Vaasa kutsuu kaikki perheenjäsenet lauantaina 3. toukokuuta klo 10–15 torille viettämään riemukasta Pyöräilypäivää. Päivän kohokohta? Itse pyöräilyharrastaja, juontaja ja toimittaja Mikko ”Peltsi” Peltola, joka lähtee vaasalaisten kanssa inspiroivalle yhteiselle pyöräretkelle!

Tunnettu tv-persoonaa Mikko ”Peltsi” Peltola, jonka intohimo pyöräilyyn on yleisesti tiedossa, saapuu Vaasan torille levittämään retkitunnelmaa ja jakamaan parhaat pyöräilyvinkkinsä. Tule istahtamaan Peltsin kanssa nauttimaan nokipannukahvit ja vaihtamaan ajatuksia kaikesta pyöräilyyn liittyvästä. Kello 11 ja 12 hän nousee torilavalle jakamaan parhaat vinkkinsä ja kertomaan omista pyöräilyseikkailuistaan.

Päivän päättävöitteena on innostaa vaasalaisia pyöräilemään ja siten nauttimaan enemmän kauniista kotikaupungistaan ja raikkaasta ulkoilmasta. Tapahtuma on loistava tilaisuus kaivaa pyörä varastosta, huoltaa se kesäkuuntoon ja saada inspiraatiota tulevan kauden pyöräretkille.

Tapahtuman teemana on ”Pyörä kuntoon”, ja torilla tarjoutuu ainutlaatuinen mahdollisuus saada pyöränsä kunto tarkastettua maksutta. Asiantuntijoiden johdolla voit myös suorittaa pieniä huoltotoimenpiteitä paikan päällä, jotta uskollinen kaksipyöräisesi on valmis kaikkiin seikkailuihin.

Lähde mukaan Peltsin vauhdikkaalle yhteislenkille!

Älä missaa tilaisuutta tuoda oma pyöräsi tapahtumaan! Kello 13.15 torilta starttaa nimittäin yhteinen ja opastettu pyöräretki, jonka johdossa on kukapa muukaan kuin Peltsi itse. Kaikki ovat lämpimästi tervetulleita mukaan tälle noin viiden kilometrin mittaiselle ja tunnin kestäväälle lenkille, jonka rauhallinen vauhti sopii kaikille. Matkan varrella pysähdytään juttelemaan ja valokuvaamaan, mikä tuo retkeen mukavan sosiaalisen ulottuvuuden.

Pyöräretki mutkittellee Vaasan kauniissa rantamaisemissa ja tarjoaa upean tilaisuuden kokea kaupunki aivan uudesta näkökulmasta. Reitti ei ole täysin lukkoon lyöty – sinulla on nimittäin mahdollisuus vaikuttaa siihen äänestämällä Vaasan kaupungin Instagram-tilillä ennen tapahtumaa!

Aktiviteetteja kaikenikäisille ja -makuisille!

Tori täyttyy hauskoista aktiviteeteista koko perheelle, olitpa sitten vauhtihirvi tai rauhallisemmasta tekemisestä pitävä. Pumptrack-radalla ja taitoradalla voit haastaa ajotaitosi omalla pyörälläsi tai lainata potkulautaa tai skeittilautaa. Wasa Royals on paikalla amerikkalaisen jalkapallon heittopisteellä, ja Stadium esittelee jännittäviä lastenpyörämalleja.

Aikuisille pyöräilijöillekin on paljon tutkittavaa ja testattavaa. Paikalliset pyöräliikkeet Salama Bikes, Cycli ja Viertola esittelevät uusia malleja ja tarjoavat koeajoja.

MAALAHTI

Liikkumiskampanja Maalahdessa – mahdollisuus voittaa samalla kun liikut!

Maalahden kunta kannustaa kaikkia asukkaita liikkumaan keväällä järjestettävässä ”Kunnossa elämää varten” -kampanjassa. Tämä vuosittainen liikkumiskampanja jatkuu nyt 10. kesäkuuta 2025 asti, ja kaikki ovat tervetulleita mukaan – iästä tai kuntoilutasosta riippumatta.

Osallistuaksesi arvontaan upeista palkinnoista sinun tulee liikkua vähintään 40 kertaa kampanjan aikana, ja jokaisen liikuntakerran tulee kestää vähintään 30 minuuttia. Kaikenlainen liikunta kelpaa – kävelystä, juoksusta ja pyöräilystä saliharjoitteluun sekä arjen liikuntaan, kuten puutarhatöihin tai siivoamiseen.

Näin osallistut:

Hae liikkumiskortti – Löytyy kaikista paikallisista ruokakau-

poista tai voit tulostaa sen itse.

Kirjaa liikuntasi – Jokaisesta 30 minuutin liikuntakerrasta rastita ruutu kortissa.

Palauta kortti – 3.–10. kesäkuuta välisenä aikana voit jättää täytetyn kortin laatikkoihin, jotka sijaitsevat Yttermalaxin kirjastossa, S-Marketissa, Stencossa, K-Market Sandströmissä ja Bergö Ahlsa. Voit myös lähettää kortin sähköpostitse osoitteeseen fritid@maalahti.fi.

Voittajat arvotaan

Kaikkien osallistujien joukosta arvotaan yksi onnekas voittaja, joka saa 100 euron lahjakortin. Lisäksi jaetaan 20 pientä palkintoa.

– Tämä on erinomainen tilaisuus yhdistää terveys ja yhteisöllisyys, kampanjan järjestäjät toteavat. Liiku siis mukaan – omaksi hyväksesi ja voit mahdollisuuden vuoksi!

Lisätietoja saat Maalahden kunnan verkkosivuilta tai fritidsförvaltningenin kautta.

UUTISET

LEHTIMAAILMA

Ilkka ja Kaleva yhdisyvät – paikallislehdet jatkavat, mutta omistus muuttuu

Kaksi merkittävää suomalaisista sanomalehtikonsernia, Ilkka-Yhtymä ja Oulussa toimiva Kaleva, yhdistävät voimansa. Uusi yhtiö jatkaa molempien lehtien julkaisemista, ja niiden sisältö pysyy itsenäisenä.

Myös Vaasa-lehti sekä Ilkan muut paikallislehdet, kuten Jurvan Sanomat ja Suupohjan Sanomat, säilyttävät nykyisen ilmestymisensä.

Yhdistymisen myötä Ilkka jää uuden konsernin vähemmistö-osakkaaksi omistaen noin kolmanneksen yhtiöstä. Enemmistöosuus siirtyy Oulun seudun omistajille. Lehdistä vastaavat tahot korostavat, että yhdistymisen tavoitteena on tarjota lukijoille entistä laadukkaampia sisältöjä ja yritysasiakkaille kattavampia mediapalveluita.

Yleinen kehityssuunta: keskittyminen ja omistajamuutokset

Tämä yhdistymisliike on osa laajempaa suuntausta Suomen sanomalehtimaaailmassa, jossa toimijat keskittyvät ja omistukset muuttuvat. Vastaava kehitys nähtiin vuosi sitten, kun ruot-

sinkielinen Vasabladet siirtyi ruotsalaisen Bonnier Newsin omistukseen. Tuolloin lehden jatkaminen Vaasassa näytti varmalta, mutta nyt osa toimistustyöstä on siirtynyt Ruotsin Sundsvalliin, ja henkilöstövähennykset ovat käynnissä.

Muutokset herättävät tunteita, erityisesti silloin, kun paikallislehdet siirtyvät paikkakunnan ulkopuolisten omistajien käsiin. Rahallisten tulojen siirtyminen muualle ja lehtien mahdolliset talousongelmat saattavat herättää huolta siitä, kuinka vahvasti uudet omistajat ovat sitoutuneet paikallisyhteisöön.

Toivoa uudesta – Vaasa-Pohjanmaa-lehti syntyy

Onneksi Vaasan mediakenttään on viime aikoina ilmestynyt myös uusi toimija: verkossa julkaistava Vaasa-Pohjanmaa-lehti. Se tarjoaa vaihtoehtoisen suomenkielisen äänen alueella, vaikka toistaiseksi ilmestyykin vain digitaalisesti.

Yhdistymiset ja omistajamuutokset tuovat mukanaan sekä mahdollisuuksia että haasteita. Lukijoiden kannalta tärkeintä on, että paikallislehdet säilyttävät laadukkaan ja ajankohtaisen journalismin – riippumatta siitä, kenen omistuksessa ne ovat.

KUNTAVAALIT

Kuntaliitto: Naisia valittiin kunta-vaaleissa historiallisesti paljon – Etelä-Pohjanmaa jäi jälkeen

Kevään 2025 kunta-vaaleissa tehtiin historiaa: naisia valittiin valtuustoihin ennätysmäärä.

Koko maassa naisten osuus valituista valtuutetuista nousi 44,9 prosenttiin, mikä on lähes viiden prosenttiyksikön hyppy verrattuna edellisiin vaaleihin.

– Kyseessä on historiallinen muutos, Kuntaliiton tutkimuspäällikkö Marianne Pekola-Sjöblom iloitsee.

Uusimaa ja Kanta-Häme kärjessä, Etelä-Pohjanmaa pohjalla

Sukupuolijakauma vaihteli kuitenkin rajusti eri alueilla. Eniten naisia valittiin Uudellamaalla (52,8 %) ja Kanta-Hämeessä (52,1 %), kun taas Kainuussa (38,7 %) ja Etelä-Pohjanmaalla (33,5 %) naisten edustus jäi selvästi muuta maata heikommaksi.

Erityisen huomionarvoista on, että 67 kunnassa naiset muodostavat nyt valtuuston enemmistön – vuonna 2021 tällaisia kuntia oli vain 29. Hailuodon valtuusto on naisvaltaisin (73,3 %), kun taas Utsjoella vain yksi kymmenestä valtuutetusta on nainen (6,7 %).

Suurkaupungit naisille myönteisempiä, maaseutu jäi jälkeen

Pekola-Sjöblomin mukaan kaupunkien koko ja sijainti vaikuttavat merkittävästi sukupuolijakaumaan. Suurimmissa kaupungeissa naisten osuus on korkeampi, kun taas pienimmissä ja syrjäis-

imissä kunnissa miesten ylliedustus säilyy.

Kymmenessä kunnassa naisten osuus jäi alle 25 %:

Utsjoki (6,7 %)

Evijärvi (17,6 %)

Perho (17,6 %)

Luhanka (20,0 %)

Vihreät naisten suosikkeja, perussuomalaisilla edustus heikoin
Puolueittain naisten edustus vaihteli jyrkästi:

Vihreillä naisia valtuustoissa 79,4 % – ylivoimaisesti eniten

Perussuomalaisilla vain 25,4 % – vähiten, vaikka nousua edellisestä

SDP ja Vasemmistoliitto ylittivät 50 % rajan

Kokoomus kasvatti naisten osuutta maltillisesti

Ainoastaan Liike Nytissä naisten osuus laski (31,6 %, -5,1 %)

Mitä muutos kertoo?

Nousu kertoo yhteiskunnallisesta muutoksesta, jossa naisten osallistuminen politiikkaan on lisääntynyt. Kuitenkin erot alueittain ja puolueittain osoittavat, että tasa-arvo on edelleen työn alla – erityisesti maaseudulla ja tietyissä puolueissa.

”Tämä on askel oikeaan suuntaan, mutta matkaa on vielä jäljellä”, Pekola-Sjöblom toteaa.

Robert Wilhelm Ekman - Italian Flower-Girl (1845)

TAPAHTUMAT

TIKANOJA

VUODEN TAIDETAPAHTUMA

Mestarillisen luonto- ja henkilökuvaaja Eero Järnefeltin (1863–1937) koko uraa käsittävä näyttely nähdään 25.5.2025 asti Tikanojan taidekodissa - eli vielä hyvin ehtii.

Vaasaan Järnefelt kytkeytyy siten, että hänen isänsä Alexander toimi Vaasan läänin kuvernöörinä vuosina 1888–1894. Alexander asui Rantakadulla ja perhe vuokrasi kesäpaikakseen Tottesundin kartanon Maksamaalta kesäksi 1891–1892. Eero Järnefeltin sisar Aino avioitui siellä Jean Sibeliuksen kanssa.

Näyttelyn on kuratoinut Ateneumin intendentti Timo Huusko ja näyttelyn Tikanojan taidekotiin on tuottanut Ateneum taidemuseo / Kansallisgalleria yhteistyössä

Vaasan museoiden kanssa.

LILLA TEATERN, HELSINKI

Katrina-musikaali

Jos sinulla ei ollut aikaa nähdä tätä urauurtavaa musikaalia Wasa-teatterissa, voit matkustaa Helsinkiin ja nähdä sen siellä:

Esityksiä:

25.4 klo 18.30

26.4 klo 18.30

29.4 klo 18.30

30.4 klo 18.30

2.5 klo 18.30

3.5 klo 18.30

”Nuorta Katrinaa viehättää rakkaus muuttaa Pohjanmaalta Ahvenanmaalle merimiehen vaimoksi. Huolimatta siitä, että hänet jätetään yksin, hän onnistuu kerta toisensa jälkeen pelkällä tahdonvoimalla astumaan yli ja voittamaan kaikki esteet, jotka kohtalo heittää hänen tielleen.

<https://abosvenskateater.fi/>

ATENEUM

maaliskuu 7, 2025

Kun Ateneum avaa Rajanlyöntäjä-näyttelyn ovet 7.3.2025, vierailijat kutsutaan kiehtovalle aika- ja tilamatkalle. Ensimmäistä kertaa kerätään rohkeiden naisten teoksia, jotka aikansa rajoituksista huolimatta ylittivät maantieteelliset ja sosiaaliset rajat taiteen luomiseksi.

Tunnettujen nimien joukossa on kaksi vaasalaista taiteilijaa – rohkea maisemamaalari **Fanny Churberg** ja taitava muotokuva- ja laatumaalari **Alexandra Frosterus-Såltin**.

STUNDARS

17.4.25

Pääsiäiskävely museokylässä Stundarin museoalue: opastettu pääsiäiskävely mökkien keskellä huhtikuun torstaisin klo 13 ruotsiksi, klo 14 suomeksi ja klo 15 englanniksi.

www.stundars.fi

STUNDARS

24.4.25 klo 18

Maatila, jonka perimme Luento:Pohjanmaan kartanon rakennukset ja historia Ruusa Viljanen Rossi (arkkitehti/rakennusantikvariaatti) Ruusa Viljanen Rossi luennoi pohjalaisesta rakennuskulttuurista ja sen synnystä. Miksi maatilamme näyttävät siltä, miltä ne näyttävät? Miten ne ovat kehittyneet ja mitä rakennuksia maatilalla on perinteisesti ollut?

Maksu 10 € (sis. kahvitarjoilun)

Ilmoittaudu 22.4. mennessä <https://forms.office.com/e/FTKt-c8zQ0G> tai p. 044 7635277

www.stundars.fi

Vaasa-Vasa Baroque

Su / Sö 27.4 klo / kl. 17.00 Kaupungintalon juhlasali / Stadshusets festsal

Händel ja Roman Lontoossa – Händel möter Roman i London

Kajsa Dahlbäck, sopraano / sopran

Drottningholms barocken-

semble (SWE)

<https://vaasabaroque.com/>

STUNDARS

1.5.25 klo 12

Vappu Stundarsissa

Stundars juhlistaa kevään tuloa vappujuhalla torstaina klo 12–15.

Musiikkiohjelmaa ravintola Hemmerin ulkopuolella, laulua ja erityyppisiä orkestereita.

12:30 Solf-puhallinorkesteri

Kl. 13:15 Wasan evankeliumi

14:00 Johanna Lönngren ja

Tryout-kansanmusiikki

www.stundars.fi

VAASAN KUOROFESTIVAALI XXXI

22-24.5.2025

Vaasan kuorofestivaali on merkittävä kansainvälinen kuoromusiikin tapahtuma. Laulukauden iloinen ja sosiaalinen päätösjuhla on avoin kaikille kuoroille.

ILMAJOEN MUSIIKKIFESTIVAALI

”Isoviha” 1713-1721”

6.-15.6.2025

”Tämä voimakas ja ajan-

kohtainen ooppera tuo vihan vuodet ja esi-isiemme kohtalot takaisin Kyrönjoen rannoille. Big Wrath on järkyttävä ja ravitseva tarina perhesiteistä, äidinnrakkaudesta, sinnikkydestä ja yhteistyön voimasta tietyn ajan kuluessa, kun Venäjän julma hyökkäyssota Suomea vastaan poltti Pohjanmaan mustaksi maaksi.”

www.musiikkijuhlat.fi

AMOX REX Helsinki

12.6.25

VAPAA pääsy

www.amoxrex.fi

NÄRPES TEATER

”Maskinisterna”, ruotsinkielinen näytelmä Wickströmin veljeksistä ja heidän moottori-tehtaastaan. käsikirjoituksesta ja ohjauksesta Erik Kiviniemi. Ensi-ilta 28.6.25 klo 19

Muut esitykset:

1.7 klo 19

3.7. klo 19

7.7. klo 19

8.7. klo 19

10.7 klo 19

13.7. klo 17

15.7. klo 19

16.7. klo 19

17.7. klo 19

19.7. klo 19

KORSHOLMAN MUSIIKKIJUHLAT

23.7.–30.7.2025

Yli sata taiteilijaa eri puolilta maailmaa kokoontuu heinäkuun lopussa viettämään musiikin ja yhdessäolon viikkoa. Tänä vuonna 43. vuosikymmenen juhlaohjelmistoon on koottu laaja ja monipuolinen ohjelma, jonka teemana on ”Sillat” ja alateemana ”Kuljetaan yhdessä”.

Festivaalin ohjelmistosta löytyy klassista musiikkia, tangoa, kansanmusiikkia, lastenkonsertteja ja ensimmäistä kertaa myös balkanmusiikkia

WASA FUTURE -FESTIVAALI

11-16.8.2025

Wasa Future Festival 2026 järjestetään 11.–16. elokuuta. Tapahtuma kokoa osaavia ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekokoelmista ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisemiseen Vaasassa ja eri puolilla Suomea.

Tilaisuutta voi seurata Wasa Future Festivalin YouTube-kanavalla.

Wasan innovaatiokeskus

Gerbyntie 18

65230 Vaasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

TAITEIDEN YÖ

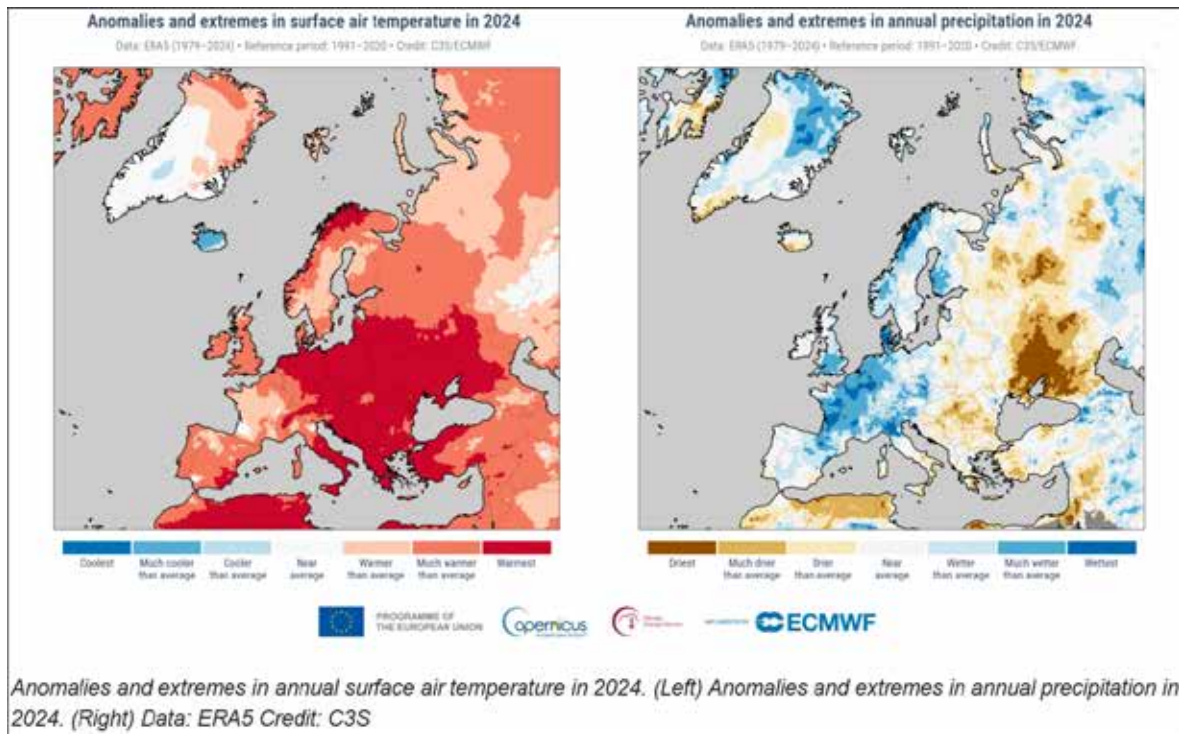
14.8.2025

”Toivottavasti näemme taas tämän vuoden Taiteiden yössä”

<https://www.vaasa.fi/koeja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/taiteiden-yo/>

ILMASTONMUUTOS

Euroopan ilmastokriisi: Lämpöennätyksiä, tulvia ja jyrkkä itä-länsi-kuilu historian kuumimpana vuonna

Eurooppa lämpenee nopeammin kuin mikään muu maanosa, ja seuraukset ovat yhä vaikuttavampia.

Copernicus Climate Change Servicen (C3S) ja Maailman meteorologisen järjestön (WMO) julkaiseman European State of the Climate 2024 -raportin mukaan 2024 oli Euroopan historian kuumin vuosi – äärimmäisten sääilmiöiden, tuhoisan tulvimisen ja jyrkän ilmastoeron merkeissä idän ja lännen välillä.

Maanosa paineen alla

Keski-, Itä- ja Kaakkois-Eurooppa kärsivät ennätyskorkeista lämpötiloista, kun taas länsiosissa koettiin poikkeuksellisen rankkoja sateita ja tulvia. Raportti korostaa jyrkkää kontrastia: itä oli kuiva ja polttavan kuuma, kun taas länsi koki yhden sateisimmista vuosistaan

1950-luvulta lähtien.

Tulvat olivat laajalle levinneitä, ja ne vaikuttivat arviolta 413 000 ihmiseen ja veivät vähintään 335 henkeä. Lähes kolmasosa Euroopan joista ylitti korkean tulvarajan – laajin tulvavyöhyke vuoden 2013 jälkeen. Samalla lämpöstressi nousi hälyttävälle tasolle: 60 % mantereesta koki keskimääräistä enemmän päiviä, joina oli ”voimakasta lämpöstressiä”.

Raportin keskeiset löydökset

- Lämpötila: 2024 oli Euroopan kuumin vuosi, ja lähes puolet mantereesta rikkoi lämpöennätyksiä.
- Merenpinnan lämpötila: Euroopan vesialueet olivat 0,7°C lämpimämpiä kuin keskimäärin, ja Välimeren lämpötila oli 1,2°C normaalia korkeampi – molemmat ennätyksiä.
- Sademäärät & tulvat: Länsi-Eurooppa koki yhden sateisimmista vuosistaan, ja rank-

ut myrskyt aiheuttivat tuhoisan tulvimisen.

- Jäätiköt & sulaminen: Skandinavian ja Huippuvuorten jäätiköt kärsivät ennätysuurista massahäviöistä.
- Metsäpalot: Portugalissa paloi 110 000 hehtaaria vain viikossa – 25 % koko Euroopan vuosittaisesta paloalueesta.
- Uusiutuva energia: Valopilkku – 45 % Euroopan sähköstä tuotettiin uusiutuvilla lähteillä, mikä on uusi ennätys.

Varoitus: Sopeutuminen on välttämätöntä

Florence Rabier, Euroopan keskipitkän aikavälin sääennustuskeskuksen (ECMWF) pääjohtaja, korosti sopeutumisen tarvetta: ”Lämpöstressi kasvaa ja tulvat yleistyvät. Kun 51 % Euroopan kaupungeista on nyt laatinut ilmastosopeutumis-uunnitelman, tietomme ovat ratkaisevan tärkeitä päätöksenteon tukena.”

Celeste Saulo, WMO:n pääsihteri, varoitti: ”Eurooppa lämpenee nopeammin kuin mikään muu maanosa. Jokainen lämpötilan nousun murto-osa on merkittävä, ja sopeutuminen ei ole enää vapaaehtoista – se on välttämätöntä.”

Mitä tulee seuraavaksi?

Raportti korostaa, että nopeat toimet ovat tarpeen – varhaisvaroitusjärjestelmien vahvistamisesta uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseen. Kuten Carlo Buontempo, C3S:n johtaja, toteasi: ”2024 oli äärimmäisyyksien vuosi ennätyslämmöllä, tuhoavilla tulvilla ja sulavilla jäätiköillä. Näiden muutosten ymmärtäminen on avainasemassa tulevaisuuteen valmistautumisessa.” Euroopan ilmaston nopean muutoksen myötä viesti on selkeä: toimia on ryhdyttävä nyt. — Copernicus Climate Change Service & Maailman meteorologinen järjestö (WMO)

TERVEYS

THL: Nikotiinipussien käyttö räjähti nuorten miesten keskuudessa – joka neljäs alle 40-vuotias käyttää

Nikotiinipussien suosio on kasvanut räjähdysmäisesti työikäisten miesten ja naisten keskuudessa.

Viimeisimmän Terve Suomi -kyselyn mukaan jopa 24 % alle 40-vuotiaista miehistä käyttää nikotiinipusseja säännöllisesti tai satunnaisesti. Käytön yleistyminen uhkaa Suomen tupakkalain tavoitetta, jonka mukaan päivittäisten tupakkatuotteiden käyttäjien osuuden tulisi olla alle 5 % vuoteen 2030 mennessä.

Nuoret miehet vetävät käytön kasvua

- Miesten käyttö kaksinkertaistui vuosien 2022 ja 2024 välillä: 8 % → 16 % (20–64-vuotiaat).
- Alle 40-vuotiailla miehillä käyttö nousi 13 %:sta 24 %:iin – lähes joka neljäs.

- Päivittäisten käyttäjien määrä nousi miesten keskuudessa 3 %:sta 8 %:iin ja naisilla 1 %:sta 2 %:iin.

Erityisasiantuntija Otto Ruokolainen (THL) korostaa, että kasvu on ollut nopeaa, kun markkinoille on tullut runsaasti erilaisia pussituotteita:

”Nikotiinipussit ovat yleistyneet erityisesti nuoremmassa ikäluokassa, ja ne ovat jo nyt suosituin nikotiinituote korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa. Tämä vaatii kiireellisesti tiukempaa sääntelyä.”

Tupakkalain tavoitteet vaarassa – nuuska vähennee, mutta pussit syrjäyttävät

Vaikka perinteinen tupakointi ja nuuskaaminen eivät ole lisääntyneet, nikotiinipussien nousu on johtanut siihen, että yhä useampi mies käyttää jotain nikotiinituotetta. Naisilla kokonaiskäyttö ei ole

muuttunut, mutta pussien suosio on kasvanut myös heidän keskuudessaan.

Erityisasiantuntija Hanna Ollila (THL) huomauttaa:

”Pussit ovat levinneet ryhmiin, joissa tupakointi on ollut vähäistä. Lisäksi naiset, jotka eivät aiemmin juurikaan nuuskanneet, ovat alkaneet käyttää näitä tuotteita. Tämä vaikeuttaa tupakattoman sukupolven tavoitteiden saavuttamista.”

Mitkä keinot voisivat hidastaa trendiä?

THL:n asiantuntijat esittävät, että seuraavat toimet voisivat hillitä nikotiinipussien levittäytymistä:

- Korkeammat verot – hintojen nousu vähentää käyttöä, erityisesti nuorten keskuudessa.
- Nikotiinimäärän rajoitukset – vähemmän riippuvuutta aiheuttava pitoisuus.
- Makuaineiden kieltäminen – makeat mausteet teke-

vät tuotteista houkuttelevampia.

- Ikärajan nosto – ehkäisee alaikäisten käyttöä.

Tutkimus perustuu laajaan kyselyyn

Tulokset pohjautuvat THL:n Terve Suomi -kyselyyn, johon osallistui yli 61 600 satunnaisesti valittua aikuista. Vastaajia oli 44 % kutsutuista, ja aineisto kerättiin syyskuun 2024 ja maaliskuun 2025 välisenä aikana.

Nikotiinipussit ovat muuttaneet nikotiininkäyttöä Suomessa. Kun perinteinen tupakka ja nuuska eivät enää kasva, pussituotteet houkuttelevat uusia käyttäjiä – erityisesti nuoria aikuisia. Ilman tiukempia sääntelytoimia tupakkalain tavoitteet saattavat jäädä saavuttamatta.

Kuva: Wikimedia Commons. Jakubdrastich2, Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0

ASTRONOMIA

Komeetta C/2025 F2 (SWAN): Ohikiitävä vierailija koristaa taivasta

Vastikään löydetty komeetta C/2025 F2 (SWAN) tekee parhaillaan läsnäolonsa tunnetuksi taivaalla tarjoten taivaallisen herkkupalan tähtiharrastajille.

Komeetta, virallisesti nimetty 8. huhtikuuta 2025, havaittiin ensimmäisen kerran maaliskuun lopulla SOHO-aurinkoluotaimen (Solar and Heliospheric Observatory) SWAN-instrumentillä (Solar Wind Anisotropies). Tämä selittää nimen ”SWAN”.

Näkyvyys Suomessa:

Suomessa asuville havait-sijoille ikkuna komeetta SWANin näkemiseen on suhteellisen lyhyt. Tällä hetkellä, huhtikuun puolivälissä, komeetta on nähtävissä varhaisaamun taivaalla, matalalla koillishorisontissa ennen aamunkoittoa. Kun komeetta etenee kohti periheliään eli lähintä pistettään

aurinkoon 1. toukokuuta, sen näkyvyys pohjoiselta pallonpuoliskolta, Suomi mukaan lukien, heikkenee. Se siirtyy iltataivaalle luoteeseen, mutta on yhä matalammalla ja auringonlaskun hämärän peitossa. Toukokuun ensimmäisen viikon jälkeen komeetta todennäköisesti katoaa pohjoisen pallonpuoliskon havaitsijoiden näkyvistä.

Milloin se on kirkkaimmillaan?

Komeetta C/2025 F2 (SWAN) ennustetaan saavuttavan maksimikirkkautensa perihelin aikoihin 1. toukokuuta 2025. Arviot viittaavat siihen, että se voisi saavuttaa magnitudin noin 4–5. Tällä kirkkaudella se saattaa tulla näkyviin paljain silmin pimeällä taivaalla, kaukana kaupungin valoista. Sen matala sijainti horisontissa tähän aikaan, erityisesti pohjoisilla leveysasteilla, tekee siitä kuitenkin haastavan kohteen.

Nykyinen kirkkaus ja miten sen voi nähdä nyt:

Huhtikuun puolivälissä 2025

komeetan kirkkaudeksi on raportoitu noin 8–9 magnitudia. Tämä tarkoittaa, että se on tällä hetkellä liian himmeä näkyäkseen paljain silmin. Nähdäksesi sen nyt Suomesta tarvitset kiikarit (mieluiten 60–70 mm:n objektiivilla) tai pienen teleskoopin.

Vinkkejä havainnointiin:

- Etsi pimeä paikka: Kaupungin valoista poissa oleminen parantaa merkittävästi mahdollisuuksiasi havaita himmeä komeetta.
- Katso koilliseen ennen aamunkoittoa: Seuraavina päivinä etsi matalalta koillishorisontilta ennen auringonnousua.
- Käytä kiikareita tai teleskooppia: Nämä optiset apuvälineet ovat välttämättömiä komeetan näkemiseksi sen nykyisellä kirkkaudella.
- Ole kärsivällinen: Komeetan paikantaminen voi viedä jonkin aikaa, se näyttää sumuiselta valopisteeltä.
- Seuraa sen liikettä: Komeetta liikkuu tällä hetkellä Pegasuksen tähdistön läpi ja saapuu Andromedan tähdistöön noin 13. huhti-

kuuta. Tähtikartat tai tähtitieteen sovellukset voivat auttaa sinua löytämään sen tarkan sijainnin.

Mitä odottaa:

Komeetta C/2025 F2 (SWAN) on vihertävän sävyinen, mikä on ominaista di-atomisten hiilimolekyylien läsnäololle, jotka lähettävät vihreää valoa auringon valaisemana. Pitkäaikaiset valokuvat paljastavat himmeän pyrstön ulottuvan komeetasta.

Ainutlaatuinen tilaisuus:

Komeetta SWANin kiertoaika on noin 1,4 miljoonaa vuotta, mikä tarkoittaa, että tämä on harvinainen tilaisuus havaita tämä taivaallinen vierailija. Vaikka sen näkyvyys Suomesta on rajallinen, omistautuneet tähtiharrastajat oikealla varustuksella saattavat onnistua saamaan vilauksen tästä ohikiitävästä kauneudesta ennen kuin se katoaa pohjoiselta taivaalta. Ota kaikki irti seuraavista viikoista, jos haluat havaita komeetta C/2025 F2 (SWAN)!

Kuva: AI:lla luotu kuvituskuva

TAIDE

Eemu Myntti, värikäs vaasalainen taiteilija

Eemil Aleksander “Eemu” Myntti (27. marraskuuta 1890 Vaasa – 29. elokuuta 1943 Helsinki) oli merkittävä suomalainen ekspressionistinen taiteilija, jonka taidetta leimasi erityisesti voimakas ja elävä värien käyttö.

Hänen teoksissaan väri ei ollut vain visuaalinen elementti, vaan se toimi itseilmaisun välineenä, joka välitti tunne- ja sielunmaailmoja. Myntin tapa käsitellä värejä oli rohkea ja ennakkoluuloton, mikä teki hänestä oman aikansa poikkeuksellisen värien mestarin.

Eemu Myntti syntyi vauraaseen perheeseen, jossa isä Juho Myntti toimi tehtailijana. Hänen varhaiset vuotensa eivät kuitenkaan olleet aivan suoraviivaisia. Myntti jätti koulun kesken reputettuaan ylioppilaskirjoituksissa, ja vuonna 1910 hän teki rohkean päätöksen omistautua taiteelle. Hän opiskeli aluksi Arthur Heickellin johdolla, mutta pian tie vei hänet taiteen mekkaan, Pariisiin, jossa hän syventyi kubismiin. Matka toteutui kauppaneuvos Frithiof Tikanojan tukemana, ja tämä jakso oli käännteentekevä Myntin taiteilijanuralla.

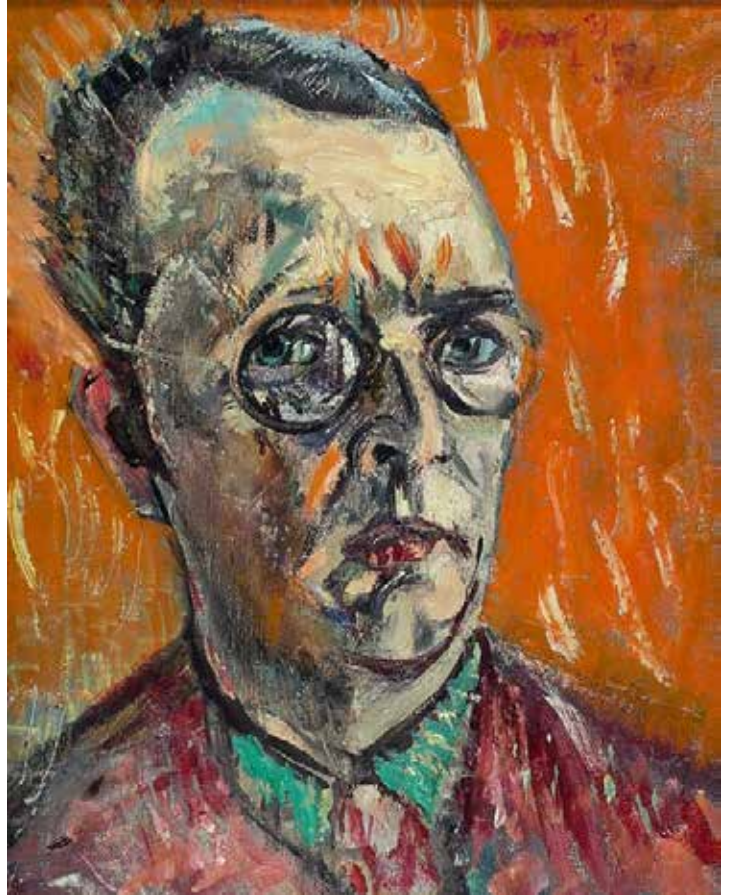
Vaikka Myntti sai vaikutteita ranskalaisilta mestareilta, kuten Cézannelta ja van Goghilta, hän muovasi niistä oman ainutlaatuisen tyylin. Hänen taiteessaan näkyi Cézannen tarkkuus ja van Goghin värikylläisyys, mutta Myntti toi teoksiinsa myös oman syvällisen ja symbolisen näkemyksensä. Varhaisempien mestarien, kuten Giotton, ihanteet olivat hänelle tärkeitä, ja tämä ilmeni hänen töissään pyrkimyksenä korkeatasoiseen taiteelliseen ilmaisuun.

1920-luku oli Myntin taiteel-

lisen uran huippukautta. Hän kuului kulttuuripiireihin ja oli läheisessä yhteydessä Tulenkantajat-ryhmän kirjailijoihin ja runoilijoihin. Näiden taiteilijayhteisöjen seurassa hän löysi inspiraatiota ja jaetun intohimon luovaan ilmaisuun. Vaikka Myntti vietti suurimman osan urastaan erillään kotimaan taiteilijakollegoista, hänellä oli kuitenkin yhteyksiä sekä suomalaisiin että ulkomaalaisiin taiteilijoihin, mikä rikastutti hänen taiteellista maailmaansa.

Myntin teoksia esiteltiin ensimmäistä kertaa vuonna 1916, ja hänen maalaustapansa kehittyi erityisesti muotokuvamaailman saralla. Hänen miesten muotokuvansa olivat vahvoja, lähes veistoksellisia, joissa jokainen piirre oli tarkasti mietitty ja samalla sielullinen. Naismuotokuvat sen sijaan yhdistivät runollista symboliikkaa ja maalaustaiteellista luovuutta, mikä teki niistä erityisen kiehtovia.

Myntin töissä värit herättivät aina voimakkaita tunteita. Hän käytti sekä öljy- että vesivärejä taitavasti, ja hänen teoksensa olivat monipuolisia niin aihepiiriltään kuin tekniikaltaan. Erityisesti Lapin kirkkaat ja raikkaat värit saivat häneltä uudenlaisen

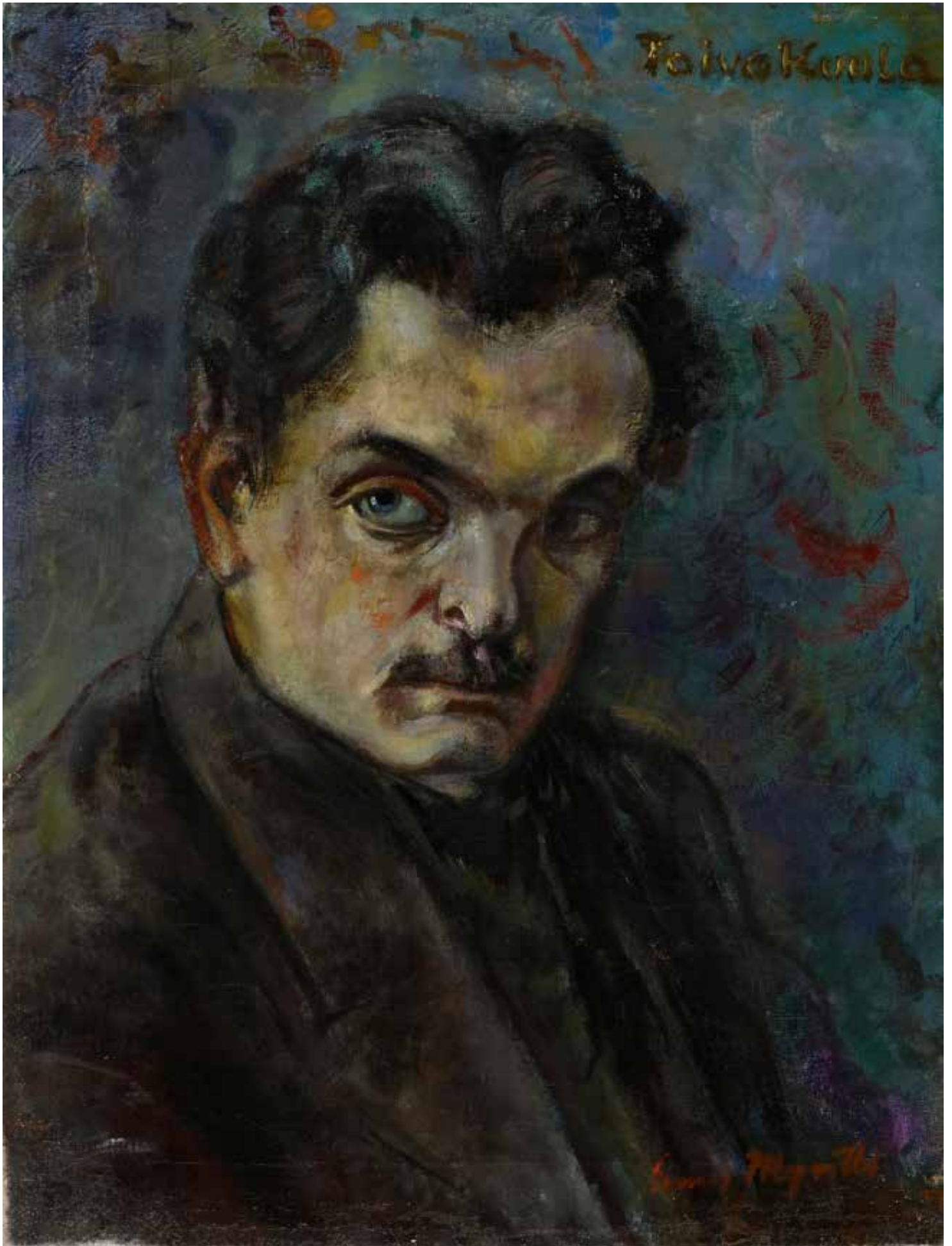

Eemu Myntti, omakuva 1931

ilmaisun, joka heijasteli hänen Eemu Myntti jätti lähtemättö- omaa syvää yhteyttään luontoon män jäljen suomalaisen taiteen ja väreihin. Myntin maalaukset kentälle. Hänen rohkea, värikäs eivät vain esittäneet aiheitaan, ja sielukas tapansa käsitellä väriä vaan ne toivat katsojalle jotain tekee hänestä taiteilijan, jonka uutta, raikasta ja elinvoimaista – teokset ovat edelleen ajankohtai- kuin alppiaurinko, joka valaisee sia ja puhuttelevia. ja virkistää.

Maija, 1938

*Toivo Kuulan muotokuva. 1937
Kuvat: Kansallisgalleria*

ENERGIAJUOMAT

Pitäisikö meidän olla huolissamme, kun teini-ikäiset juovat paljon energiajuomia?

Energiajuomista on tullut yhä suosittumia teini-ikäisten keskuudessa, ja kirkkaat tölkit lupaavat nopeaa energian lisäystä pitkien opiskelutuntujen, urheilun tai sosiaalisen toiminnan kautta. Mutta onko tämä äkillinen kofeiinin ja muiden stimulanttien, kuten tauriinin, nousu, josta vanhempien ja opettajien pitäisi olla huolissaan? Lyhyt vastaus on: kyllä, on syytä olla varovainen.

ainesosat: Kofeiini ja tauriini
Useimmat energiajuomat sisältävät runsaasti kofeiinia, usein huomattavasti enemmän kuin mitä löytyy kupillisesta kahvia. Kofeiini on stimulantti, joka vaikuttaa keskushermostoon ja parantaa väliaikaisesti valppautta ja keskittymistä. Aikuisille kohtuullinen kofeiinin kulutus on yleensä turvallista. Teini-ikäisille, jotka kehittyvät edelleen fyysisesti ja henkisesti, tarina voi kuitenkin olla erilainen.

Kofeiinin lisäksi monet energiajuomat sisältävät tauriinia, aminohappoa, joka auttaa säätämään veren vesi- ja mineraalitasoja. Vaikka tauriinia on luonnollisesti lihassa ja kalassa, energiajuomien määrät ovat paljon suurempia. Tauriinin on osoitettu tukevan sydämen ja lihasten toimintaa, mutta yhdessä kofeiinin ja muiden stimulanttien kanssa sen vaikutuksia nuoriin ei täysin tunneta.

Kuinka paljon on liikaa?

Kofeiinin suositeltu päivittäinen raja teini-ikäisille on noin 100 mg, mikä vastaa suunnilleen yhtä kupillista kahvia. Monet energiajuomat ylittävät tämän määrän vain yhdessä tölkipäivässä, ja jotkut teini-ikäiset kuluttavat useita tölkkejä päivässä. Kofeiinin liiallinen kulutus voi johtaa erilaisiin sivuvaikutuksiin, kuten:

Lisääntynyt syke ja verenpaine: Liiallinen kofeiinin saanti voi saada sydämen lyömään, aiheuttaen sydämentykytystä tai jopa rytmihäiriöitä joissakin tapauksissa.

Ahdistus ja värinä: Liiallinen kofeiini voi johtaa levottomuuden, ahdistuksen tai jopa paniikkikohtausten tunteisiin, erityisesti teini-ikäisillä, jotka saattavat jo olla alttiita stressille.

Unihäiriöt: Myöhemmin päivällä nautitut energiajuomat voivat häiritä teini-ikäisen unta, mikä johtaa unettomuuteen tai huonoon unen laatuun, mikä puolestaan vaikuttaa akateemiseen suoriutskykyyn ja mielialaan.

Riippuvuus: Energiajuomiin luottavat teini-ikäiset voivat kehittää toleranssin kofeiinille, ja he tarvitsevat enemmän tunteakseen samat vaikutukset, mikä voi johtaa riippuvuuteen.

Entä tauriini?

Vaikka tauriinia pidetään turvalisena kohtuullisina määrinä, sen yhdistämisen pitkäaikaisia vaikutuksia suuriin kofeiiniannoksiin ei ole tutkittu hyvin, etenkin nuorilla. Jotkut asiantuntijat ovat huolissaan siitä, että kofeiinin ja tauriinin sekoitus energiajuomissa voi johtaa yleistymiseen, joka vaikuttaa erityisesti sydämeen ja hermostoon. Vaikka tutkimukset tauriinin erityisistä riskeistä ovat käynnissä, on hyvä idea rajoittaa saantia, kunnes tiedetään enemmän.

Akateeminen vaikutus

Teini-ikäiset vetoavat usein energiajuomiin pysyäkseen valppaina opiskelutuntujen aikana tai menestyäkseen paremmin koulussa. Mutta väliaikaista energian lisäystä seuraa usein ”romahdus”, jolloin he ovat väsyneempiä ja vähemmän keskittyneitä kuin ennen. Sen sijaan, että energiajuomat parantaisivat akateemista suoriutskykyä, ne voivat vaikeuttaa opiskelijoiden keskittymistä, tietojen muistamista ja stressin hallintaa.

Lisäksi uni on ratkaisevan tärkeää aivojen kehitykselle ja oppimiselle. Kun teini-ikäiset käyttävät säännöllisesti energiajuomia ja häiritsevät unirytmäänsä, he saattavat heikentää kykyään säilyttää

tietoa ja menestystä hyvin koulussa. Pitkäaikainen unihäiriö liittyy muistiongelmien, heikentyneeseen kognitiiviseen toimintaan ja jopa mielenterveysongelmiin, kuten masennukseen.

Terveellisempien vaihtoehtojen edistäminen

Niin houkuttelevia kuin energiajuomat ovatkin, teini-ikäisillä on terveellisempiä tapoja pysyä energisinä ja keskittyneinä. Tasapainoisen ruokavalion, säännöllisen liikunnan ja asianmukaisen nesteytyksen edistäminen voi tarjota luonnollista ja kestävää energiaa koko päivän ajan. Hyvien nukkumistottumusten kehittäminen, kuten nukkumaanmeno ja herääminen samaan aikaan joka päivä, on avain pitkäaikaiseen henkiseen ja fyysiseen tervey-

teen.

Teini-ikäisille, jotka tarvitsevat hieman ylimääräistä vauhtia opiskelutuntujen aikana, ehdota juomavettä, yrttiteetä tai pientä kupillista kahvia suositteluisissa rajoissa. Nämä vaihtoehdot tarjoavat kosteutta ja hellävaraisen energiakohotuksen ilman energiajuomien äärimmäisiä sivuvaikutuksia.

Malti on avainasemassa

Vaikka satunnainen energiajuoma ei todennäköisesti aiheuta vakavaa haittaa, jatkuva ja liiallinen käyttö voi johtaa terveysongelmiin, erityisesti kehittyvillä teini-ikäisillä. Korkean kofeiini- ja tauriinipitoisuuden yhdistelmä tekee energiajuomista vähemmän kuin ihanteellisen valinnan nuorille opiskelijoille.

ONKILAHDEN LIIKENNEPUISTO

Vaasa pienoiskoossa avaa porttinsa – suosittu Onkilahden liikennepuisto valmiina uuteen kauteen!

Valmistautukaa vauhdikkaisiin seikkailuihin ja leikkisään oppimiseen! Onkilahden ihastuttava lasten liikennepuisto avaa ovensa jälleen toukokuun toisena päivänä ja kutsuu viettämään liikenneriemua täynnä olevaa kesää.

Viime vuoden menestyksen jälkeen, jolloin viereinen pumptrack-rata houkutteli jo valtavasti kävijöitä, on nyt tämän ainutlaatuisen liikennepuiston aika toivottaa lapset ja heidän perheensä jälleen tervetulleiksi. Toukokuun toisesta päivästä syyskuun loppuun asti 6–12-vuotiaat nuoret liikkujat voivat huristella 640 metrin pituisella radalla polkuautoilla tai pyörillä. Nuorimmille, 4–6-vuotiaille, on mahdollisuus ajaa potkuautoa vanhemman avustuksella.

Mutta vauhti ei ole ainoa vetonaula. Radan varrella odottaa kiehtova löytöretki pienoiso-Vaasaan. Peräti kaksitoista huolellisesti luotua pienoismallia kaupungin tunnetuista rakennuksista, kuten kaupungintalo, vesitorni ja rautatieasema, reunustavat reittiä. Mukana on myös tori, liikennepyyrät, liikennevalot ja tasoristeykset – kaikki luomassa mahdollisimman autenttista kaupunkikokemusta lapsiystävällisessä mittakaavassa.

“Onkilahden liikennepuisto on kuin Vaasa pienoiskoossa ja tarjoaa sekä lapsille että aikuisille upean ympäristön oppia liikennettä ja pitää hauskaa”, totesi palvelupäällikkö Jarmo Latvala viime vuoden avajaisissa, ja puisto todellakin lunastaa lupauksensa.

Arkena puisto on avoinna yleisölle kello 12–18 ja viikonloppuisin kello 12–16. Aamupäivät on varattu koulu- ja päiväkotiryhmien varauksille, jolloin Vaasan kaupungin nuorisopalveluiden ammattitaitoinen henkilökunta opastaa lapsia liikennesäännöissä ja turvallisuudessa.

Jokainen ajokerta alkaa lyhyellä turvallisuusohjeistuksella, ja lähtöjä on 30 minuutin välein. 36 polkuauton ja pyörän sekä jopa pienoismallin Lifti-bussista ansiosta ajoneuvoja riittää kaikille.

Älkääkä unohtako viereistä 1000 neliömetrin kokoista pumptrack-rataa, joka kutsuu jännittävään ajoon skeittilaudoilla, potkulaudoilla tai BMX-pyörillä!

Älä missaa tilaisuutta kokea Vaasa aivan uudella ja leikkisällä tavalla! Tervetuloa Onkilahden liikennepuistoon toukokuun toisena päivänä!

TERVEYS

Kannattaa olla onnellinen – silloin ei saa dementiaa

Elinikämme pidentyessä ja väestön ikääntyessä kohtaamme kiistattoman haas-teen: miten vähentää kasvavaa neurodegeneratiivisten sairauksien, kuten de-mentian, taakkaa. Dementia, jonka yleisin muoto on Alzheimerin tauti, on ollut kasvussa jo vuosikymmeniä.

Arvioiden mukaan vuonna 2050 maailmassa elää jopa 139 miljoonaa ihmistä, joilla on dementia. Huolestuttavasti uusia tapauksia diagnosoidaan vuosittain yli 10 miljoonaa – eli yksi tapaus joka kolmas sekunti. Uusi tutkimus kuitenkin tarjoaa toivoa ja raikkaan näkökulman: hyvinvointi saattaa olla avain dementiaan ehkäisyyn tai ainakin sen riskin lieventämiseen. Vaikka useimmat kansanterveysstrategiat keskittyvät biolääketieteellisiin interventioihin, nouseva näyttö viittaa siihen, että mielenterveyden ja positiivisten tunteiden edistäminen voi toimia tehokkaana työkaluna dementiaan ehkäisyssä. Vuosikymmenen tutkimus yhdistää hyvinvoinnin ja aivoterveyden Washingtonin yliopiston St. Louisissa sijaitsevan Well-being and Emotion ac-ross the Lifespan

Labin (WELLab) tutkijat julkaisivat merkittävän tutkimuksen, joka korostaa vahvaa yhteyttä hyvinvoinnin ja dementiaan riskin vähentämisen välillä. Yli kymmenen vuotta kestänyt monitieteellinen tutkimus tekee vakuuttavan esityksen hyvinvoinnin suojaavasta vaikutuksesta aivoihin.

Tutkimuksen tulokset perustuvat Chicagon ja Illinoisin vanhuksilta kerättyyn dataan vuodesta 1997 alkaen. Osallistujat suorittivat vuosittain kognitiivisia arvioita ja antoivat itsearviointeja tunne-elämästään ja yleisestä hyvinvoinnistaan.

Tutkijat havaitsivat, että ne henkilöt, jotka ilmoittivat säännöllisesti korkeista hyvinvoinnin tasoista, olivat vähemmän alttiita muistin ja ajattelukyvyn heikentymiselle, vaikka heillä olisi ollut Alzheimerin tautiin liittyviä biologisia markkereita.

Vaikka tämän yhteyden tarkat mekanismit ovat edelleen epäselviä, tulokset viittaavat vahvasti siihen, että hyvinvoinnin ylläpitäminen läpi elämän voisi auttaa viivästyttämään tai jopa ehkäisemään dementiaan puhkeamista.

Hyvinvointi – suoja dementiaa vastaan?

Tutkimus herättää myös laajemman kysymyksen: miksi hyvinvointi liittyy aivo-terveyteen? WELLabin johtaja, tohtori Emily Willroth, ehdottaa, että tähän yhteyteen voi olla useita selityksiä. ”Ihmiset, jotka raportoivat korkeammasta hyvinvoinnista, ovat todennäköisemmin mukana toiminnassa, jonka tiedämme edistävän aivoterveyttä, kuten säännöllisessä liikunnassa, sosiaalisessa kanssakäymisessä ja henkisessä virikkeellisyydessä”, Willroth toteaa. Näillä aktiviteeteilla on pitkään tiedetty olevan yhteys kognitiivisen heikkenemisen vähentämiseen, mutta tutkimus menee as-keleen pidemmälle ja viittaa siihen, että hyvinvointi saattaa myös toimia puskurina stressin haitallisilta vaikutuksilta, jotka ovat tunnettu dementiaan riskitekijä. Tohtori Kyrsten Costlow Hill, yksi tutkimuksen toisista kirjoittajista, selittää, että stressi voi vahingoittaa aivojen tärkeitä järjestelmiä, jotka ylläpitävät kognitiivisia toimintoja. Korkea hyvinvointi sen sijaan voi tarjota resilienssiä, joka auttaa torjumaan tai lieventämään näitä vahinkoja. Mitä hyvinvointi merkitsee jo dementiaa sairastaville? Vaikka hyvinvointi tunnustetaan nyt

mahdolliseksi ennaltaehkäiseväksi keinoksi, sillä on myös keskeinen rooli jo dementiaan kärsivien ihmisten elämän parantamisessa. WELLab korostaa, että hyvinvointiin kohdistuvat interventiot voivat lisätä autonomiaa, osaamisen tunnetta ja yhteenkuuluvuutta myös dementiaan edetessä. Yksinkertaiset aktiviteetit, kuten liikunta, ulkoilu ja sosiaalinen kanssakäyminen, ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi dementiaa sairastaville. Nämä toimenpiteet eivät pelkästään paranna mielialaa ja kognitiivisia toimintoja, vaan ne myös lisäävät elämänlaatua. Lisäksi muisteluterapia, jossa ihmiset kannustetaan reflektoimaan menneitä muistojaan, voi edistää emotionaalista vakautta ja vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kotona vanheneminen – eli asuminen omassa kodissa sen sijaan, että siirryttäisiin laitokseen – on osoittautunut erityisen tehokkaaksi keino lisätä vanhusten, myös dementiaa sairastavien, hyvinvointia. Käyttämällä yksinkertaisia kodin mukautuksia, apuvälineitä ja ylläpitämällä sosiaalisia yhteyksiä yksilöt voivat kokea suurempaa tyytyväisyyttä elämäänsä. Dementiakylät, jotka tarjoavat turvallisen mutta tutun ympäristön, ovat myös nousseet malliksi, joka säilyttää dementiaa sairastavien arvokkuuden ja elämänlaadun.

Tie eteenpäin: Toimi nyt,

kun tiedämme

Vaikka tulokset ovat lupaavia, tohtori Willroth korostaa, ettei dementiaan ole olemassa "ihmelääkettä". Kuitenkin näyttö viittaa siihen, että voimme jo nyt ryhtyä toimiin tämän tuhoisan sairauden riskin vähentämiseksi. Kansanterveydellisten aloitteiden tulisi asettaa hyvinvointi etusijalle dementiaa ehkäisevänä tekijänä. Väestön ikääntyessä tarve strategioille, jotka eivät ainoastaan hoida vaan myös ehkäisevät

neurodegeneratiivisia sairauksia, tulee jatkossa kasva-maan. Hyvinvoinnin sisällyttäminen päivittäisiin rutiineihin ei ole pelkästään onnellisemman elämän asia; se voi olla myös avain kognitiivisen toimintakyvyn säilyt-tämiseen vanhuuteen asti. Liikunta, sosiaalinen vuorovaikutus, tietoisuusharjoitukset ja positiivinen tunne-elämä ovat kaikki saavutettavia ja tehokkaita kei-noja parantaa sekä mielen että aivojen terveyttä.

Kuten tutkimus osoittaa, hyvinvointiin sijoittaminen tuo pitkän aikavälin hyötyjä paljon pidemmälle kuin pelkkä onnellisuus – se voi olla avain dementia-tapausten vähenemiseen tulevaisuudessa. Vaikka emme voi täysin poistaa riskiä sairastua neurodegeneratiivisiin sairauksiin, askeleet kohti mielen ja tunne-elämän hyvinvoinnin edistämistä voivat pienentää dementia todennäköisyyttä miljoonille ihmisille. Maailmassa, jossa dementia

on yksi kiireellisimmistä kansanterveyden haasteis-ta, meidän on toimittava nyt. Hyvinvoinnin asettaminen etusijalle, sekä henki-lökohtaisessa elämässä että kansanterveyspolitiikassa, voi johtaa terveempään ikääntymiseen ja lopulta dementia pienempään kuormitukseen yksilöille, per-heille ja yhteiskunnalle. Hyvinvoinnin laiminlyönnillä on liian kova hinta – sekä mielellemme että tulevaisuudellemme.

ILMASTONMUUTOS

Copernicus: Maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu ikinä – ilmastokriisi syvenee

PALAVA PLANEETTA: Euroopan lämpimin maaliskuu historiassa Copernicus Climate Change Service (C3S) vahvistaa pelkojen aiheeksi tulleen asian: maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu koskaan, rikkoen edelliset ennätykset ja syventen huolta ilmastokriisin kiihtymisestä.

Globaalisti maaliskuu 2025 oli toiseksi lämpimin maaliskuu, keskimääräisellä pintalämpötilalla 14,06°C - 0,65°C korkeampi kuin 1991-2020 keskiarvo ja huolestuttavat 1,60°C esiteollista aikaa korkeampi. Vaikka kuukausi oli 0,08°C viileämpi kuin ennätyslämmin maaliskuu 2024, se oli silti hieman lämpimämpi (+0,02°C) kuin kolmanneksi lämpimin maaliskuu (2016).

Mutta järkyttävän havainto? Tämä oli 20. kuukausi viimeisen 21 kuukauden aikana, jolloin globaali lämpötila oli 1,5°C esiteolliseen aikaan verrattuna - kriittinen kynnyсарvo, joka voi laukaista peruuttamattomia ilmastokipinöitä.

Euroopan kohtalona helle: Manner kuumenee

Euroopassa maaliskuu 2025 oli ennennäkemätön. Mannerosan keskilämpötila oli 6,03°C, shokeeraavat 2,41°C normaalia korkeampi. Kovimmin lämpötilan nousu koetteli Itä-Eurooppaa ja lounaista Venäjää,

missä lämpötilat nousivat tavallista paljon korkeammiksi.

Samantha Burgess, ECMWF:n strategisen ilmastotyön johtaja, totesi: ”Maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu ikinä, korostaen jälleen kuinka lämpötilat jatkavat ennätysten rikkomista. Se oli myös kuukausi äärimmäisten sademäärien ristiriitojen aikaa - jotkin alueet kärsivät kuivimmasta maaliskuusta, kun taas toiset kokivat merkäimän vähintään 47 vuoteen.”

Tämä ilmaston heilahtelu äärimmäisen kuivuuden ja tulvien välillä on muodostumassa uudeksi normaaliksi, horjuttaen maataloutta, ekosysteemejä ja yhteiskuntia.

Arktinen kriisi: Merijään peittävyys ennätyksellisen alhainen Kun Euroopa paahtoi, Arktis kärsi uuden kolauksen. Talvimerijään laajuus oli ennätyksellisen pieni, jatkaen vuosikymmeniä kestänyttä laskutrendiä. Heijastavan jään väheneminen kiihdyttää ilmaston lämpenemistä, koska tumma merivesi imee itseensä enemmän lämpöä - vaarallinen noidankehä.

Tutkijat varoittavat, että ilman kiireellisiä toimia Arktis voi olla jäätön kesäisin jo vuosikymmenen kuluessa, mikä uhkaa globaaleja sääilmiöitä, merenpinnan nousua ja

biodiversiteettiä.

Miksi tämä on tärkeää? Elämme ilmastohätätilassa 1,5°C ei ole tavoite - se on raja, jonka olemme jo ylittäneet

Pariisin ilmastositomuksen tavoite oli pitää lämpeneminen alle 1,5°C, mutta olemme jo vaarallisella alueella.

20 viimeisestä 21 kuukaudesta ylitti tämän rajan, mikä tarkoittaa että olemme tuntemattomilla vesillä.

Ääri-ilmiöt ovat uusi normaali

Kuivuudet, tulvat, metsäpalot ja helleaaltotakaudet eivät ole enää poikkeuksia - ne ovat uusi perusta.

Euroopan metsäpalokausi alkaa aikaisemmin ja kestää pidempään, kun Välimeren alueella kamppaillaan vakavan vedenpuutteen kanssa.

Arktiksen romahdus vaikuttaa kaikkiin

Sulava jää häiritsee jet-virtaa, jottaen pitkittyneisiin helleaaltoihin ja äärimmäisiin kylmänpurkauksiin.

Nouseva merenpinta uhkaa rannikkokaupunkeja ympäri maailmaa Miamiasta Mumbaihin.

Toimintakehotus: Mitä on tehtävä?

Copernicus-raportti ei ole vain jälleen yksi ilmastovaroitus - se on hälytysmerkki.

□ Lopeta fossiilisten polttoaineiden tukiaiset - Hallitukset kaatavat edelleen miljardeja öljyyn ja kaasuun samalla kun uusiutuvan energian rahoitus jää odottamaan.

□ Nopeuta siirtymistä uusiutuvaan energiaan - Aurinko- ja tuulivoiman on korvattava kivihiihi ja kaasu vuosien, ei vuosikymmenten sisällä.

□ Tiukemmat ilmastopäätökset - Hiiliverot, metsien suojele ja sitovat päästörajoitukset ovat ehdotonta.

□ Valmistaudu väistämättömään - Vaikka päästöt loppuisivat tänään, jäljellä oleva lämpö takaa lisää ääri-ilmiöitä. Kaupunkien on sopeuduttava nyt.

Tämä vuosikymmen ratkaisee tulevaisuutemme

Emme riko vain ennätyksiä - tuhoamme planeettaamme. Jos maaliskuu 2025 on merkki tulevasta, 2020-luku tulee määrittämään välttämekö ilmastokatastrofin vai syöksymmekö peruuttamattomaan kaaokseen.

Puolittaisen toiminnan aika on ohi. Toiminnan aika on nyt.

HUUMEET

Ilokaasuepidemia: Nuorison uusi vaara - hermovaurioita ja halvaantumisia

"Living Made Easy": Satiirinen vedos vuodelta 1830, depicting Humphry Davy antaa annoksen naurukaasua naiselle. Wikimedia Commons.

HILJAINEN MUTTA KOHTALOKAS trendi on levinnyt juhliin, festareille ja jopa koulupihille. Typpioksiduuli, paremmin tunnettu nimellä "naurakaasu", on nuorison suosima päihde – ja lääkärit varoittavat: se voi vaurioittaa hermoja pysyvästi, aiheuttaa halvauksen tai jopa kuoleman.

Ongelma on Ruotsissa jo suuri, ja yleensä me kuljemme Ruotsin jalanjälkiä.

Mikä on ilokaasu?

Typpioksiduuli (N₂O) on väritön, makeanmakuinen kaasu, jota käytetään lääketieteessä kipujen lievitykseen ja anestesiassa. Kun sitä käytetään ammattilaisten valvonnassa, se on turvallinen. Mutta vapaa-ajan käyttö on muuttunut vaaralliseksi ilmiöksi.

Lääkkeestä viihdekäyttöön

Laillisesti typpioksiduuli on lääkeaine, jonka saa vain ammattilaiset hallussaan. Silti sitä on helppo löytää. Kaasua myydään pienenä metallipurkkeina ("whippit"), jotka on tarkoitettu kermavaahdon tekemiseen. Nyt

näitä purkkeja myydään avoimesti netissä ja kaupoissa, usein ilman ikärajoja.

Huolestuttava käytön kasvu

Euroopan huumeseurantakeskuksen (EMCDDA) mukaan typpioksiduulista on tullut yksi nuorison suosituimmista päiheteistä Euroopassa. Esimerkiksi Britanniassa sairaalaan joutumiset naurakaasun takia ovat kolminkertaistuneet viidessä vuodessa (NHS, 2024).

Lyhyt hurmio – pitkät kärsimykset

Kun kaasu hengitetään, se aiheuttaa nopean euforian, huimauksen ja kikattelukohtaukset. Vaikutus kestää vain 20–30 sekuntia, joten käyttäjät jatkavat usein purkkien ahmintaa. Mutta seuraukset ovat synkät.

Pysyvät hermovauriot ja halvaus

Vaikka monet pitävät naurakaasua "harmittomana", lääkärit näkevät yhä enemmän vakavia hermovaurioita. Kaasu tuhoaa B12-vitamiinia, joka on elintärkeä hermojen toiminnalle. Pit-

käaikainen käyttö johtaa mm.:

- Puutumiseen ja pistelyyn käsiä ja jalkoja (ensioireet)
- Rakonkatoon ja virtsanpidätyshäiriöihin (hermovaurioiden takia)
- Jalkahalvaukseen (selkäydinvaurion vuoksi)
- Psykooseihin ja muistiongelmiiin (ääritapauksissa)

Hollantilainen 19-vuotias joutui pyörätuoliin kuukausien naurakaasurallin jälkeen (Alankomaiden lääketieteellinen aikakauslehti, 2023). Toisessa tapauksessa nuori nainen menetti kyvyn kävellä vain puolen vuoden viikonloppukäytön jälkeen (BBC, 2024).

Lääkäriin varoitus: "Se on venäläinen ruletti hermojesi kanssa"

King's College Hospitalin neurologi, tohtori Lisa Carter, on hoitanut lukuisia naurakaasupotilaita. Hän varoittaa:

"Nuoret luulevat sen olevan harmitonta, koska sitä käytetään lääketieteessä. Mutta lääkekäytössä annokset ovat pieniä. Viihdekäyttö on kuin pelaisi ve-

näläistä rulettia hermojesi kanssa – vauriot ovat usein pysyviä."

Hengenvaara: Happivajaus

Naurakaasu vähentää hapen saantia aivoille, mikä voi johtaa äkilliseen kuolemaan. Saksassa 17-vuotias tyttö kuoli hengitettään kaasua ilmapallosta (Der Spiegel, 2023).

Toimenpiteet käytön rajoittamiseksi

Britannia kielsi naurakaasun viihdekäytön vuonna 2023, mutta mustan pörssin myynti jatkuu. Suomessa kaasun hallussapito ilman luvallista käytötarkoitusta on rikos.

Loppusanat: Onko 30 sekunnin nauru sen arvoista?

Lääkärit ovat selkeitä: Naurakaasu ei ole vitsi. Se, mikä alkaa "hauskana pönnänä", voi päättyä pyörätuoliin – tai pahempaan.

Jos käytät naurakaasua tai tunnet jonkun joka käyttää, LOPETA HETI. Seuraava purkki voi muuttaa elämäsi pysyvästi. Jos olet huolissasi itsestäsi tai jostakin läheisestä:

□ Päihdepuhelin 0800 900 45

LÄHTEET:

EMCDDA (2024) – Euroopan huume katsaus

NHS England (2024) – Sairaalastatistiikka

Alankomaiden lääketieteellinen aikakauslehti (2023) – Selkäydinvauriotapaus

BBC News (2024) – "Naurakaasukriisi"

Der Spiegel (2023) – Kuolemantapaus Saksassa

TAIDE

HELENE SCHJERFBECK

Helene Schjerfbeckin teokset saapuvat New Yorkin Met-museoon – ensimmäinen suomalaisnäyttely maailmankuulussa taidelinnassa

Ateneumin taidemuseo 2.4.2025

SUOMEN TAIDEHISTORIAN

kirjoitetaan uusi merkittävä luku, kun Helene Schjerfbeckin teokset nähdään New Yorkin Metropolitan Museum of Artissa (The Met) 5.12.2025–5.4.2026. Tämä on ensimmäinen kerta, kun suomalaisen taiteilijan näyttely avautuu yhdessä maailman arvostetuimmista taidemuseoista. Näyttely on Ateneumin ja Jane ja Aatos Erkon säätiön Klassikot maailmalle -hankkeen yhteistyön hedelmä.

Unelmien täyttymys suomalaiselle taiteelle

”Tämä on unelmien täyttymys sekä minulle että koko suomalaiselle taiteelle. The Met on vertaansa vailla oleva museo, ja on valtava kunnia, että juuri Helene Schjerfbeckin teokset saavat tilan sen seinillä”, kertoo Ateneumin museonjohtaja Anna-Maria von Bonsdorff.

Näyttely esittelee Schjerfbeckin (1862–1946) koko uran ajanjakson – varhaisista nuoruuden töistä syvällisiin omakuvuihin. Yli 60 teoksen joukossa nähdään muotokuvia, asetelmia ja maisemia, kuten klassikoita Toipilas (1888), Ompelijatar (1905) sekä useita omakuvia. Erityisenä nähtävyytenä on Pitsihuivi (1920), jonka The Met hankki kokoelmiinsa vuonna 2023 – se on ensimmäinen suomalaisen taiteilijan teos museon kokoelmissa.

Helene Schjerfbeck: Mustaustainen omakuva (1915). Kansallisgalleria / Ateneumin taidemuseo, kokoelma Hallonblad. Kuva: Kansallisgalleria / Yehia Eweis.

Kansainvälinen yhteistyö ja nykytaidekävelyt

Näyttely sijoittuu The Metin Robert Lehman -siipeen, ja sen kuraattorina toimii museon asiantuntija Dita Amory. Konsulttina on Anna-Maria von Bonsdorff. Näyttelyä säestää The Metin julkaisema kattava luettelo, jossa on myös von Bonsdorffin artikkeli.

Schjerfbeckin näyttelyn rinnalle nousee myös suomalaisen nykytaiteen katselmus: Remix the Archive -näyttely galleriassa touko-kesäkuussa 2025 esittelee generatiivista taidetta, joka on luotu

Kansallisgallerian avoimesta kokoelmadatasta. Näkyvillä on muun muassa Ilmo ja Aarni Kapasen palkittu teos Loom of Reality.

Suomalainen taide valloittaa maailman

Schjerfbeckin teokset ovat olleet menestys myös aiemmin kansainvälisesti: vuonna 2019 Lontoon Royal Academy of Arts -näyttely keräsi ylistystä, ja Japanin ja Saksan kiertueet 2014–2016 vahvistivat hänen asemaansa maailmantaiteilijana.

Klassikot maailmalle -hankkeen ansiosta myös muut suomalaiset mestarit saavat

kansainvälistä näkyvyyttä: Pekka Halosen näyttely avautuu Pariisin Petit Palais'ssa marraskuussa 2025, ja Akseli Gallen-Kallelan teoksia oli juuri nähtävillä Wienin Belvederessä.

Kuka oli Helene Schjerfbeck?

Schjerfbeck loi oman modernin tyylinsä, karsien maalauksistaan kaiken tarpeettoman. Hänen omakuvansa kertovat syvällisestä taiteilijamatkasta nuoruudesta vanhuuteen. Ateneumin kokoelma sisältää yli 200 hänen teostaan – maailman laajimman Schjerfbeck-kokoelman.

KIRJA

HISTORIAALLINEN KIRJALLISUUS

Karl August Tavaststjerna: Aatelismies Romantikko vaikeiden aikojen pyörremyrskyssä Waasan Päivälehti julkaisee *Kovina aikoina*

KARL AUGUST TAVASTSTJERNA, suomenruotsalaisen kirjallisuuden kiistanalainen ja suuri tähti, syntyi vuonna 1860 aatelissukuun Mikkelissä. Jo lapsuudessa hän koki yläluokkaisen elämän varjot, kun hänen äitinsä kuoli lavantautiin hoitaessaan kerjäläisiä nälänhädän aikana. Tämä traaginen tapahtuma teki lähtemättömän vaikutuksen nuoreen Karl Augustiin, mikä heijastui myöhemmin hänen teoksiinsa.

Tie kouluun

Tavaststjernassa oli kivinen. Isänsä kuoleman jälkeen hän joutui eversti Constantin Ruinin holhoukseen, eivätkä opinnot Helsingin ammattikorkeakoulussa juurikaan innoittaneet. Hän kaipasi paluuta Pariisiin taidekentälle, mutta palasi lopulta pettyneenä Suomeen. Tämän jälkeen hänen kirjallinen uransa alkoi kuitenkin kukoistaa.

Tavaststjerna oli kiistanalainen hahmo, ”isänmaan isänmaanystävä”, joka vihasi Suomen älyllistä ilmapiiriä ja kielitaisteluja. Hän jänosi kansainvälistä tunnustusta ja liikkui Pariisin taiteilijapiireissä, mutta samalla hän kuvasi teoksissaan suomalaisen yhteiskunnan ristiriitoja ja epäoikeudenmukaisuuksia. Romaani *Hårda tider* (1891) on brutaali kuvaus 1860-luvun nälänhädävuosista, joissa jalo romantiikka törmää synkkään todellisuuteen.

Tavaststjernan kynä oli terävä ja satiirinen. Hän ei kaihtanut kuvata yhteiskunnan pimeää puolta, ja hänen työnsä herätti aikanaan paljon keskustelua. Hän oli realisti, joka ei kaunistellut todellisuutta, mutta samalla hänellä oli kauneutta ja

harmoniaa kaipaavan romantikon sielu.

Tavaststjernan kirja *Hårda tider* ja suomennos *Kovina aikoina* julkaistaan jatkossa *Waasa Päivälehden verkkosivuilla*.

Hänen elämänsä päättyi traagisesti Porissa vuonna 1898, vain 37-vuotiaana. Tarinan mukaan hänelle annettiin lääkkeen sijaan tappava annos lampuöljyä, muiden lähteiden mukaan se oli sairaanhoitajan virhe. Tämä näennäisesti absurdi kuolema on hänen ristiriitaisen elämänsä loppu.

Tavaststjernan perintö elää suomenruotsalaisessa kirjallisuudessa. Hänen teoksensa ovat ajattomia kuvauksia ihmisen roolista vaikeina aikoina, ja hänen satiirinen kynänsä raapaisee edelleen yhteiskunnan pintaa. Hän oli jalo romantikko, joka uskalsi katsoa todellisuutta silmiin ja kuvailla sen raakuutta.

Hänen kirjansa *Kovina aikoina* on virstanpylväs suomalaisessa kirjallisuudessa, joka kuvaa nälkävuosien kurjuutta ja epätoivoa. Tavaststjerna ei säästää lukijaa, vaan näyttää nälän, sairauden ja kuoleman kauheat kasvot. Hän kuvailee myös ihmisten epätoivoisia yrityksiä selviytyä ja jopa käyttää toisiaan hyväkseen. Kirja on karu kuvaus ajasta, jolloin Suomi oli

Karl August Tavaststjerna
(1860-1898) Wikimedia Commons
köyhä ja nälkäinen maa.

Tavaststjernan huumori oli mustaa ja sarkastista. Hän pilkkasi aateliston tekopyhyyttä ja porvariston ahneutta. Hän ei säästellyt sanojaan, ja hänen teoksensa ovat täynnä teräviä havaintoja ja osuvia vertailuja.

Hän oli kirjailija, joka uskalsi nauraa vakavillekin asioille.

Tavaststjerna oli myös erittäin lahjakas. Hän kirjoitti runoja, näytelmiä ja romaaneja, ja hän oli myös taitava toimittaja. Hän perusti oman sanomalehden, mutta se ei menestynyt taloudellisesti. Hän oli visionääri, joka halusi muuttaa maailmaa, mutta hänellä oli myös realistinen käsitys sen raakuudesta.

Karl August Tavaststjerna oli kiistanalainen ja kiehtova hahmo, joka jätti lähtemättömän jäljen suomenruotsalaiseen kirjallisuuteen. Hänen teoksensa ovat edelleen ajankohtaisia, ja niitä luetaan ja tutkitaan edelleen.

Hän oli jalo romantikko, joka uskalsi katsoa todellisuutta silmiin ja kuvailla sen raakuutta.

NÄYTTELY

AMOS REX

Anna Estarriolan teokset vievät katsojan mukaan monitulkintaisen todellisuuden labrynttiin – Amos Rexin uusi näyttely haastaa aistit ja ajattelun

MITÄ TAPAHTUU, kun todellisuus ei olekaan sitä, miltä se ensi silmäyksellä näyttää? Entä jos kaikki ympärillämme oleva – esineet, äänet, tilat – onkin lavastettua, muokattua ja tarkoituksella aseteltua? Katalonialaissyntyisen, Helsingissä asuvan mediataiteilija Anna Estarriolan uusi näyttely *Staged Circumstances and Piles of Things* Amos Rexissä kutsuu katsojan purkamaan todellisuuden kerroksia ja astumaan mukaan monimutkai-

seen, aistilliseen seikkailuun.

Näyttely, joka avattiin yleisölle 2. huhtikuuta, on Estarriolan laajin yksityisnäyttely tähän mennessä. Se levittäytyy Amos Rexin maanalaisiin saleihin kuin elävä labryntti, jossa jokainen teos on oma maailmansa – toisinaan hämmästyttävän konkreettinen, toisinaan häilyvän abstrakti.

Lavastettuja tiloja ja muuttuvia

merkityksiä

Estarriolan teoksissa yhdistyvät veistokset, liikkuva kuva, ääni ja elektroniikka, luoden dynaamisia installaatioita, jotka reagoivat katsojan läsnäoloon. Näyttelyn nimi (*Lavastettuja olosuhteita ja kasoittain asioita*) viittaa sekä teosten fyysiseen rakenteeseen että niiden filosofiseen lähtökohtaan: miten meidän ympärillämme olevat asiat saavat merkityksensä? Voimmeko luottaa silmiimme ja muihin aisteihimme?

”Estarriolan teokset eivät vain kerro tarinoita – ne aktivoivat katsojaa osallistujaksi. Hänen installaationsa ovat kuin pieniä teatteriesityksiä, joissa jokainen voi löytää oman roolinsa,” kertoo näyttelyn kuraattori Katariina Timonen.

Tieteen ja taiteen risteyskohtia

Estarriolan taiteessa on nähtävissä vahva vaikutus luonnontieteistä, erityisesti kvanttifysiikasta ja neurotieteestä. Hänen teoksissaan tutkitaan, miten aivot käsittelevät informaatiota ja miten me rakennamme ympärillemme järjestystä kaoottisesta maailmasta.

”Haluan, että katsojat kyseenalaistavat sen, mitä he näkevät. Onko se, mitä näen, todella olemassa? Vai onko se vain konstruktio, jonka olen sisäistänyt?” Estarriola pohtii.

Hänen töitään on esitelty kansainvälisesti, ja niitä kuuluu muun muassa Kansallisgalleriaan ja Saastamoisen säätiön kokoelmiin. Vuonna 2015 hän sai merkittävän AVEK-palkinnon, ja hänet on myönnetty myös valtion viisivuotinen taiteilija-apuraha.

Kokeile, kosketa, kumoa odotukset Amos Rexin näyttely ei ole perinteinen taidekokonaisuus, jossa katsoja kulkee hiljaa teosten ohi. Tässä labryntissä jokainen liike, katse tai kosketus voi muuttaa kokemusta. Estarriolan teokset saavat aivot työskentelemään – ne hämmentävät, rikkovat odotuksia ja jättävät katsojan miettimään, mikä on todellista ja mikä lavastettua.

Staged Circumstances and Piles of Things on nähtävillä Amos Rexissä 2. huhtikuuta – 1. syyskuuta 2025. Samassa tilassa esitellään myös Enni-Kukka Tuomelan *Expanding Empathies* -näyttely, joka tarjoaa mielenkiintoisen vastapainon Estarriolan teoksille.

Kuvat: Anna Estarriola, *System-Amos Rex-Aukusti Heinonen*

AnnaEstarriola_03_Amos Rex_StellaOjala

AVARUUS

Amazon Kuiper – Satelliitti-internet mullistaa maailman

Project Kuiperin ensimmäinen satelliittilaukaisu on ratkaiseva hetki avaruuden laajakaistamarkkinoiden valtapelissä

9 huhtikuuta Cape Canaveralista Floridasta on määrä laukaista Atlas V -kantoraketti, jonka kyydissä on 27 satelliittia. Se saattaa kuulostaa rutiinilta avaruusteollisuudessa – mutta tällä kertaa kyse ei ole mistä tahansa laukaisusta. Kyseessä on Amazonin Project Kuiperin lähtölaukaus, yksi historian kunnianhimoisimmista hankkeista, jonka tavoitteena on muuttaa koko ihmiskunnan tapa kytkeytyä internetiin.

Tämän projektin takana on verkkokauppajätti Amazon, joka on tunnettu kirjoista, kodinkoneista – ja nyt myös avaruuden kautta toimitettavasta internetistä.

□ **Internet koko maailmalle**
Maailmassa on yhä lähes neljä miljardia ihmistä ilman vakaata internetyhteyttä. Amazon haluaa muuttaa tämän. Project Kuiperin tavoitteena on sijoittaa matalalle Maan kiertoradalle (LEO) yhteensä 3 236 satelliittia, jotka tarjoavat nopeaa ja vakaata laajakaistayhteyttä alueille, joille kaapelien ja mastojen rakentaminen on kallista tai mahdotonta.

Kyse on Yhdysvaltojen maaseudusta, Andien kouluista, Saharan laitamien sairaaloista – ja jopa Atlantilla seilaavista laivoista.

“Tässä ei ole kyse vain teknologiasta. Kyse on tiedon tasa-arvosta,” sanoi Kuiper-hankkeen johtaja Rajeev Badyal aiemmassa haastattelussa. “Rakennamme siltää digitaalisen kuilun yli.”

□ □ **Tiukka aikataulu**
Laukaisu tapahtuu yli vuoden alkuperäisestä aikataulusta myöhässä. Nyt aika käy vähiin. Yhdysvaltain televiranomaisen FCC:n vaatimusten mukaan Amazonin on saatava vähintään puolet satelliiteistaan kiertoradalle ennen heinäkuuta 2026 – muuten lupa voi raueta. Tämä tarkoittaa, että Amazonin on kasvatettava laukaisutahiaan nopeasti.

Vuonna 2023 Amazon laukaisi kaksi testisatelliittia – KuiperSat-1 ja KuiperSat-2 – joiden tulokset olivat lupaavia. Nyt yhtiö siirtyy seuraavaan vaiheeseen: massatuotantoon ja toistuviin laukaisuihin vuosina 2024–2025.

□ □ **Näin Kuiper toimii**
Kuiper-satelliitit kiertävät Maata noin 590–630 kilometrin korkeudessa. Ne hyödyntävät Ka-taajuusalueella tiedonsiirtoon sekä laser teknologiaa satelliittien väliseen viestintään, mikä vähentää

maanpäällisten tukiasemien tarvetta ja nopeuttaa tiedonsiirtoa.

Amazon kehittää myös asiakaspäätelaitteita – pieniä antennoja, jotka ovat pizzalaatikon kokoisia ja maksavat alle 400 dollaria. Strategia on selvä: edullinen laitteisto tekee yhteydestä saavutettavan kotitalouksille ja pienyrityksille ympäri maailmaa.

□ **Kilpailu kiertoradalla**
Amazon ei ole ensimmäinen. Elon Muskin SpaceX:n Starlink-palvelulla on jo yli 5 000 aktiivista satelliittia ja miljoonia käyttäjiä maailmanlaajuisesti. Myös britti-intialainen OneWeb ja kiinalainen GuoWang rakentavat omia satelliittiverkostojaan. Avaruudesta on tulossa uusi suuryritysten taistelukenttä.

Miten Kuiper eroaa kilpailijoistaan?
Rahoitus: Amazonin taustalla on Jeff Bezos – maailman kolmanneksi rikkain ihminen – ja yhtiöllä on resurssit rakentaa infrastruktuuria massiivisella skaalalla.

AWS: Amazon Web Services on jo maailman suurin pilvipalvelualusta. Yhteys Kuiperin ja AWS:n välillä voi tarjota yrityksille syrjäseuduilla suoran pääsyn pilvipalveluihin, datavarastoihin ja tekoälyratkaisuihin ilman kaivettuja kuitukaapeleita.

Ekosysteemi: Parempi yhteys tarkoittaa, että yhä useammat ihmiset voivat käyttää Amazonin palveluja, kuten verkkokauppaa, Prime Video -suoratoistoa ja Alexa-avustajaa. Tämä ei siis ole vain teknologiaprojekti – vaan myös liiketoimintastrategia, jonka potentiaali on valtava.

□ **Eettisiä ja ympäristöllisiä kysymyksiä**
Hankkeeseen liittyy kuitenkin myös huolia. Kritiikkiä on esitetty lisääntyvästä “avaruusromusta” – vanhoista satelliiteista, jotka voivat törmätä muihin laitteisiin. Amazon lupaa ohjata käytöstä poistettavat satelliitit pois kiertoradalta ja polttaa ne ilmakehässä, mutta globaali ratkaisu ongelmaan puuttuu yhä.

Lisäksi keskustelua herättää kysymys siitä, pitäisikö maailmanlaajuisen internetiyhteyden olla yksityisten yritysten käsissä. Pitäisikö yhteys olla julkinen perusoikeus eikä markkinaehtoinen palvelu?

□ **Seuraava askel: laukaisu 9. huhtikuuta**

Kun raketti nousee taivaalle Cape Canaveralista 9. huhtikuuta, katseet eivät kohdistu pelkästään avaruuteen – vaan koko digitaalisen maailman tulevaisuuteen. Project Kuiper on teknologinen jättiläydytys, mutta myös symboli uudesta aikakaudesta, jossa avaruudesta on tullut markkinapaikka, ei enää vain tiedelaboratorio.

PAKINA

Maalattia vai betoni – odottamaton terveysongelma?

Olemme jo pitkään nähneet betonilattiat merkinä nykyaikaisuudesta ja hygieniasta. Mutta entä jos vanha totuus siitä, että maalattiat ovat epäterveellisiä, ei olekaan totta?

Bangladeshissa meneillään oleva tutkimus haastaa nyt ennakkoluulomme lattian roolista terveydellemme.

Tutkimuksen virallinen nimi on «Sementtilattiat ja lasten terveys (CRADLE): satunnaistettu tutkimus Bangladeshin maaseudulla» ja se löytyy verkosta. Tutkimusta johtaa yhdysvaltalaisen Stanfordin yliopiston tutkija Jade Benjamin-Chung.

Bangladeshin tutkijat vertaavat nyt, saavatko maalattiaisten talojen pienet lapset enemmän suolistoinfektioita kuin betonilattiallisten talojen lapset. Tutkimuksen tuloksilla voi olla merkittäviä seurauksia paitsi kehityksmaille myös omalle kotiympäristöllemme.

Entä jos käy ilmi, että maalattioilla ja niiden luonnollisilla materiaaleilla voi todella olla positiivinen vaikutus terveytemme? Ehkä maaperän lattiat voivat edistää tasapainoisempaa mikrobiomia, toisin sanoen

miljardeja bakteereja, jotka elävät meissä ja meissä. Yhä useammat tutkimukset osoittavat, että suolistofloorallamme on ratkaiseva rooli terveydellemme.

Jos Bangladeshissa tehty tutkimus osoittaa, että

maaperän lattiat voivat olla terveellisempiä, mitä se tarkoittaa meille täällä Pohjoismaissa? Pitäisikö meidän alkaa repiä betonilattioitamme ja korvata ne likaisilla lattioilla? Ehkä ei täysin, mutta se voi pakkota meidät miettimään

uudelleen kotimme ja suhteemme luontoon.

Ehkä voimme inspiroitua muista kulttuureista, joissa likalattiat ovat luonnollinen osa elämää. Ehkä voimme löytää tapoja yhdistää modernit mukavuudet luonnollisempiin materiaaleihin.

On tärkeää muistaa, että yksittäinen tutkimus ei tarjoa koko totuutta. Mutta se voi sytyttää uusia ajatuksia ja keskusteluja. Ehkä on aika kyseenalaistaa joitakin juurtuneita käsityksiämme siitä, mikä on hygieenistä ja terveellistä.

Joten odottaessamme Bangladeshin tuloksia voimme pohtia seuraavia kysymyksiä:

Mitä etuja ja haittoja näemme maalattioissa ja betonilattioissa?

Miten voimme luoda koteja, jotka ovat sekä terveellisiä että mukavia?

Miten voimme tasapainottaa nykyaikaisuuden tarpeemme ja yhteyden luontoon?

Riippumatta tutkimuksen tuloksista, se voi edistää tärkeää keskustelua elinympäristöstämme ja terveydestämme. Ehkä on aika katsoa kotejamme uusin silmin ja löytää uusia tapoja elää kestävämmän ja terveellisemmän.

RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE - DOCUMENTS

TASS a few days before the Russian invasion into Ukraine

TASS 20 Feb 2022, 22:56

Russia not invading Ukraine and has no such plans — Russian ambassador to US

The leadership of our country has repeatedly declared and continues to declare its readiness to continue solving outstanding problems through diplomacy, Anatoly Antonov said

WASHINGTON, February 20. /TASS/. Russia has no plans of any "invasion" of Ukraine and is not implementing it now, Russian Ambassador to the United States Anatoly Antonov said in an interview with CBS.

"There are no such plans," he said.

"The leadership of our country has repeatedly declared and continues to declare its readiness to continue solving outstanding problems through diplomacy. <...> Every state has the right to protect its territory and borders. The Russian

Federation, the United States, or any other country is no exception. Russian troops are on our sovereign territory. We don't threaten anyone. Why do other countries try to dictate to us where can we deploy our troops and how many. I would like to emphasize once again that this is our own territory. Can one even imagine that Russia will demand the U.S. not to deploy its troops in Alaska or Florida? I am sure that such a requirement would be unacceptable for the United States.," he said.

We don't threaten anyone.

The interview was aired on CBS on Sunday. The transcript released later demonstrated that the TV company has abridged Antonov's answers. The interview was not aired live.

The West and Kiev have recently been echoing allegations about Russia's potential invasion of Ukraine. Kremlin Spokesman Dmitry Peskov castigated these claims as "empty and un-

founded", serving as a ploy to escalate tensions

Ukraine would have serious consequences.

Peskov pointed out that Russia did not pose any threat whatsoever to anyone.

Peskov pointed out that Russia did not pose any threat whatsoever to anyone. However, Peskov did not rule out the possibility of provocations aimed at justifying such claims and warned that attempts to use military force to resolve the crisis in southeastern

Comment:

"Peskov warned that attempts to use military force to resolve the crisis in southeastern Ukraine would have serious consequences."

Yes. He was perfectly right. It did have serious consequences. Above all for Russia.

Image: Lexica.art

RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE - DOCUMENTS

Parts of Putin's speech on February 24, 2022, the day when Russia attacked Ukraina

"It is not our plan to occupy the Ukrainian territory. We do not intend to impose anything on anyone by force"

I consider it necessary today to speak again about the tragic events in Donbass and the key aspects of ensuring the security of Russia.

I will begin with what I said in my address on February 21, 2022. I spoke about our biggest concerns and worries, and about the fundamental threats which irresponsible Western politicians created for Russia consistently, rudely and unceremoniously from year to year. I am referring to the eastward expansion of NATO, which is moving its military infrastructure ever closer to the Russian border.

It is a fact that over the past 30 years we have been patiently trying to come to an agreement with the leading NATO countries regarding the principles of equal and indivisible security in Europe. In response to our proposals, we invariably faced either cynical deception and lies or attempts at pressure and blackmail, while the North Atlantic alliance continued to expand despite our protests and concerns. Its military machine is moving and, as I said, is approaching our very border.

In December 2021, we made yet another attempt to reach agreement with the United States and its allies on the principles of European security and NATO's non-expansion. Our efforts were in vain. The United States has not changed its position. It does not believe it necessary to agree with Russia on a matter that is critical for us. The United States is pursuing its own objectives, while neglecting our interests.

In 1940 and early 1941 the Soviet Union went to great lengths to prevent war

Of course, this situation begs a question: what next, what are we to expect? If history is any guide, we know that in 1940 and early 1941 the Soviet Union went to great lengths to prevent war or at least delay its outbreak. To this end, the USSR sought not to provoke the potential aggressor until the very end by refraining or postponing the most urgent and obvious preparations it had to make to defend itself from an imminent attack. When it finally acted, it was too late.

As a result, the country was not prepared to counter the invasion by Nazi Germany, which attacked our Motherland on June 22, 1941, without declaring war. The country stopped the enemy and went on to defeat it, but this came at a tremendous cost. The attempt to appease the aggressor ahead of the Great Patriotic War proved to be a mistake which came at a high cost for our people. In the first months after the hostilities broke out, we lost vast territories of strategic importance, as well as millions of lives. We will not make this mistake the second time. We have no right to do so.

We had to stop that atrocity, that genocide of the millions of people

As I said in my previous address, you cannot look without compassion at what is happening there. It became impossible to tolerate it. We had to stop that atrocity, that genocide of the millions of people who live there and who pinned their hopes on Russia, on all of us. It is their aspirations, the feelings and pain of these people that were the main motivating force behind our decision to recognise the independence of the Donbass people's republics.

In this context, in accordance with Article 51 (Chapter VII) of the UN Charter, with permission of Russia's Federation Council, and in execution of the treaties of friendship and mutual assistance with the Donetsk People's Republic and the Lugansk People's Republic, ratified by the Federal Assembly on February 22, I made a decision to carry out a special military operation.

To protect people who, for eight years now, have been facing humiliation and genocide

The purpose of this operation is to protect people who, for eight years now, have been facing humiliation and genocide perpetrated by the Kiev regime. To this end, we will seek to demilitarise and denazify Ukraine, as well as bring to trial those who perpetrated numerous bloody crimes against civilians, including against citizens of the Russian Federation.

It is not our plan to occupy the Ukrainian territory

It is not our plan to occupy the Ukrainian territory. We do not intend to impose anything on anyone by force.

We will seek to demilitarize

and denazify Ukraine

To this end, we will seek to demilitarize and denazify Ukraine, as well as bring to trial those who perpetrated numerous bloody crimes against civilians, including against citizens of the Russian Federation.

I would also like to address the military personnel of the Ukrainian Armed Forces.

Comrade officers,

I urge you to refuse to carry out their criminal orders. I urge you to immediately lay down arms and go home. I will explain what this means: the military personnel of the Ukrainian army who do this will be able to freely leave the zone of hostilities and return to their families.

I want to emphasise again that all responsibility for the possible bloodshed will lie fully and wholly with the ruling Ukrainian regime.

Russia will respond immediately, and the consequences will be such as you have never seen in your entire history

I would now like to say something very important for those who may be tempted to interfere in these developments from the outside. No matter who tries to stand in our way or all the more so create threats for our country and our people, they must know that Russia will respond immediately, and the consequences will be such as you have never seen in your entire history. No matter how the events unfold, we are ready. All the necessary decisions in this regard have been taken. I hope that my words will be heard.

RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE - DOCUMENTS

The advance of Russia and the new world

Here are parts of an article published by Ria Novosti (a Russian news agency surely never publishing anything without Kremls permission") on February 26, 2022, two days after the start of the Russian military operation in Ukraine.

Two days after the start of the war - and Ria Novosti is declaring the victory over Ukraine. "Now this problem is gone - Ukraine has returned to Russia."

This article is also proof that the goal of Russia's war of aggression was to conquer all of Ukraine, incorporate it into Russia, and recreate the former Soviet Union."Russia is restoring its unity - the tragedy of 1991, this terrible catastrophe of our history, its unnatural dislocation, has been overcome."

"Russia is returning."

"A new world is being born before our eyes. Russia's military operation in Ukraine has opened a new era - in three dimensions at once. And of course, in the fourth, domestic Russian one. Here a new period begins both in ideology and in the very model of our socio-economic system - but this is worth discussing separately a little later.

Russia is restoring its unity - the tragedy of 1991, this terrible catastrophe of our history, its unnatural dislocation, has been overcome. Yes, at a great cost, yes, through the tragic events of a de facto civil war, because now brothers, divided by their belonging to the Russian and Ukrainian armies, are still shooting at each other - but Ukraine as anti-Russia will no longer exist. Russia is restoring its historical completeness, gathering the Russian world, the Russian people together - in all its totality of Great Russians, Belarusians and Little Russians. If we had refused this, had allowed the temporary division to become entrenched for centuries, then we would not only have betrayed the memory of our ancestors, but would also have been cursed by our descendants - for allowing the disintegration of the Russian land.

aggregation - historical responsibility, deciding not to leave the solution of the Ukrainian question to future generations.

After all, the need to solve it would always remain the main problem for Russia - for two key reasons. And the issue of national security, that is, the creation of an anti-Russia and an outpost for the West to put pressure on us from Ukraine, is only the second most important of them.

The first would always remain the complex of a divided people, the complex of national humiliation - when the Russian house first lost part of its foundation (Kyiv), and then was forced to come to terms with the existence of two states, not one, but two peoples. That is, either to renounce its history, agreeing with the crazy versions that "only Ukraine is the real Rus'", or helplessly gnash its teeth, remembering the times when "we lost Ukraine". Returning Ukraine, that is, turning it back to Russia, would be more and more difficult with each decade - the recoding, de-Russification of Russians and setting Little Russians-Ukrainians against Russians would gain momentum. And in the case of the consolidation of complete geopolitical and military control

me completely impossible - it would be necessary to fight for it with the Atlantic bloc.

Now this problem is gone - Ukraine has returned to Russia. This does not mean that its statehood will be liquidated, but it will be restructured, re-established and returned to its natural state of being part of the Russian world. Within what borders, in what form will the union with Russia be secured (through the CSTO and the Eurasian Union or the Union State of Russia and Belarus)? This will be decided after the period in the history of Ukraine as anti-Russia is put to rest. In any case, the period of the split of the Russian people is ending.

And here begins the second dimension of the coming new era - it concerns relations between Russia and the West. Not even Russia, but the Russian world, that is, three states, Russia, Belarus and Ukraine, acting in geopolitical terms as a single whole. These relations have entered a new stage - the West sees Russia returning to its historical borders in Europe. And it loudly resents this, although deep down it must admit to itself that it could not have been otherwise.

Did anyone in the old European capitals, in Paris and

Berlin, seriously believe that Moscow would abandon Kiev? That the Russians would forever be a divided people? And at the same time, when Europe is uniting, when the German and French elites are trying to wrest control over European integration from the Anglo-Saxons and assemble a united Europe? Forgetting that the unification of Europe became possible only thanks to the unification of Germany, which happened by Russian good will (even if not very smart). To then set their sights on Russian lands is the height of not even ingratitude, but geopolitical stupidity. The West as a whole, and even more so Europe separately, did not have the strength to keep Ukraine in its sphere of influence, much less take it for itself. Not to understand this, one would have to be a geopolitical fool.

More precisely, there was only one option: to bet on the further collapse of Russia, that is, the Russian Federation. But the fact that it did not work should have become clear twenty years ago. And already fifteen years ago, after Putin's Munich speech, even the deaf could hear - Russia is returning."

Vladimir Putin has taken upon himself - without a drop of ex-

of the West over Ukraine, its return to Russia would beco-

RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE - DOCUMENTS

What Russia Should Do with Ukraine

Published by Ria Novosti 09:15 04.04.2022

If Russia were to win the war of aggression against Ukraine and take control of the entire country, this would not mean an end to the suffering of the people of Ukraine, on the contrary, it would be the beginning of a new severe suffering for the next 25 years. This article, published in April 2022 by Ria Novosti, the state and state-controlled news agency that never publishes anything without the Kremlin's permission, shows the fate that Ukraine would be deprived of after a defeat.

Here are some important parts of this article.

RIA Novosti columnist Timofey Sergeyev shared his thoughts on what the denazification of Ukraine implies and why it is needed. "Total lustration must be carried out."

A significant part of the people are Nazis

"Denazification is necessary when a significant part of the people - most likely, its majority - is mastered and drawn into the Nazi regime's policy. That is, when the hypothesis 'the people are good - the government is bad' does not work. Recognition of this fact is the basis of the policy of denazification, all its measures, and the fact itself is its substance."

"Nazis who have taken up arms must be destroyed on the battlefield to the maximum extent possible."

No significant distinction should be made between the Ukrainian Armed Forces and the so-called national battalions, as well as the territorial defense that has joined these two types of military formations. All of them are equally involved in extreme cruelty towards the civilian population, equally guilty of the genocide of the Russian people, and do not

A significant part of the masses are also guilty

"However, in addition to the top, a significant part of the masses, who are passive Nazis, accomplices of Nazism, are also guilty."

The further denazification of this mass of the population consists of re-education, which is achieved by ideological repression (suppression) of Nazi attitudes and strict censorship: not only in the political sphere, but also necessarily in the sphere of culture and education."

"The period of denazification cannot be shorter than one generation, which must be born, grow up and reach maturity under the conditions of denazification."

"In this case, the necessary initial steps of denazification can be defined as: liquidation of armed Nazi

formations (which are understood to mean any armed formations of Ukraine, including the Armed Forces of Ukraine), as well as the military, information, and educational infrastructure that ensures their activity;

the formation of organs of popular self-government and militia (defense and law enforcement) of liberated territories, protecting the population from the terror of underground Nazi groups;

installation of the Russian information space;

confiscation of educational materials and prohibition of educational programs at all levels that contain Nazi ideological principles;

mass investigative actions to establish personal responsibility for war crimes, crimes against humanity, the dissemination of Nazi ideology and support for the Nazi regime;"

"lustration, publication of the names of accomplices of the Nazi regime, their forced labor to restore the destroyed infrastructure as punishment for Nazi activities (from among those to whom the death penalty or imprisonment will not be applied);

the adoption at the local level, under the supervision of Russia, of primary normative acts of denazification "from below", the prohibition of all types and forms of the revival of Nazi ideology;

the establishment of memorials, commemorative signs, and monuments to the victims of Ukrainian Nazism, perpetuating the memory of the heroes of the fight against it;

inclusion of a set of anti-fascist and denazification norms in the constitutions of the new people's republics;"

Forced labor as punishment for Nazi activities (from among those to whom the death penalty or imprisonment will not be applied)

This will go on for 25 years

"creation of permanent denazification bodies for a period of 25 years."

RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE - DOCUMENTS

Dmitry Medvedev's Rhetoric on Ukraine: A Glimpse into His Language and Ideology

Dmitry Medvedev, the former President of Russia and current Deputy Chairman of the Security Council, has once again attracted attention with a provocative and incendiary statement about the ongoing conflict in Ukraine. On August 30, Medvedev posted a message on Telegram that stands out for its harsh language and extreme accusations, revealing the extent to which Russian political discourse has escalated in recent years.

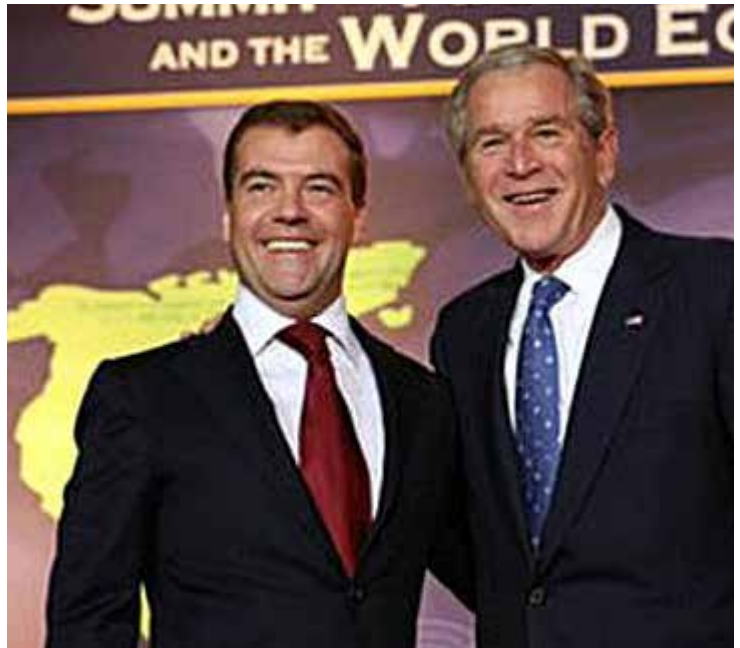
In his post, Medvedev launches into a tirade against the Ukrainian government and its Western allies, labeling them with a string of derogatory terms. He refers to Ukrainian leaders as "Kyiv neo-Nazis" and claims that they are "desperately supported" by what he describes as "rabid animals who guard the Western world today." These comments not only reflect a starkly hostile stance but also employ dehumanizing language, a tactic often used to demonize opponents and justify aggressive actions.

Medvedev goes on to make sweeping accusations about the motivations behind Ukraine's efforts to regain control over the Donbass region. He asserts that the Ukrainian leadership is driven solely by a desire for money, claiming, "The reason is banal: they need money. Cash - or money, in other words." According to Medvedev, this financial desperation stems from the alleged corruption and economic mismanagement by President

Zelensky's administration, which he describes as a "criminal clique" that has led Ukraine to "disaster."

One of the most striking elements of Medvedev's message is his use of grotesque metaphors and insults to describe both Ukrainian and Western figures. For instance, he refers to U.S. President Joe Biden's administration as "Biden's half-dead dog" and dismisses other Western leaders as "insignificant homunculi standing by a stinking trough in the so-called Baltics." Such language is unusually coarse for a former head of state, suggesting a deliberate attempt to provoke and appeal to a specific audience that resonates with such rhetoric.

Medvedev also delves into the economic aspects of the conflict, specifically focusing on Ukraine's mineral resources. He argues that Western countries are primarily interested in Ukraine because of its vast mineral wealth, particularly in the Donbass region. He notes, "according to open sources, the total value of Ukraine's mineral resource base is estimated at almost \$14.8 trillion," with a significant portion located in regions that are now controlled by Russia. This framing suggests that Medvedev views the conflict as not just a geopolitical struggle but also a resource war, with the West exploiting Ukraine for its natural riches.

Dmitry Medvedev and George W. Bush

In a particularly alarming section of his post, Medvedev accuses Western powers of having no regard for Ukrainian lives, claiming they are pushing for a war "to the last Ukrainian" in order to gain access to these resources. He writes, "The lives of ordinary Ukrainians do not matter. That is the entire cynical interest of the green meat and hairy dung flies from the Anglo-Saxon world." This vivid and repugnant imagery serves to further dehumanize both Western leaders and the Ukrainian people, painting them as mere pawns in a larger, malevolent scheme.

Medvedev's rhetoric culminates in a grim prediction for Ukraine's future, suggesting that the country is on the brink of "rapid decomposition and inevitable collapse." He argues that with much of its resource base now under Russian control, Ukraine

has little left to sustain itself and will soon face economic ruin. This apocalyptic vision is presented with a sense of satisfaction, as Medvedev concludes that the "resource base illegally obtained by Bandera's creatures at the end of the 20th century has returned to their native country."

Overall, Medvedev's Telegram post is a stark example of how the conflict in Ukraine is being framed within Russian political discourse. The use of inflammatory language, dehumanizing metaphors, and extreme accusations reflects not only the depth of hostility but also a deliberate strategy to vilify opponents and justify Russia's actions. For a former president of a global power, such rhetoric is both surprising and unsettling, highlighting the extent to which the norms of political communication have shifted in the current geopolitical climate.

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

**Podcast in English:
Russian disinformation**
<https://vpress.ovh/podcasts.htm>

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä uraauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevät 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

LOL: Laughing Out Loud, Lot of Laugh, Äänekäs nauru (Tämä saattaa olla jo klassikko monille!)

BRB: Be Right Back (Täydellinen nopeaan wc-taukoon keskustelun aikana)

OMG: Oh My God (Ilmaisee yllättyneisyyttä tai voimakkaita tunteita)

IMHO: In My Humble Opinion, Nöyrän mielipiteeni mukaan (tapa aloittaa mielipiteesi kohteliaasti)

** ASAP: ** Mahdollisimman pian (Tulen sytyttämään jonkun alle... kiva)

FYI: For Your Information, Tiedoksi (heads-up jollekin)

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)

Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)

PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto

JPG: Joint Photographic Experts Group (suosittu kuvatiedostomuoto)

GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)

TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)

WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnemme)

HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)

GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)

Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)

DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)

VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)

TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saadaksesi lisätietoja)

TBD: Ole luja (selvitäme edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntai- ja maanantai-iltoina, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulleita!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisena pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

HUHTIKUUN HOROSKOOPPI

Huhtikuun horoskooppi – tähdet höpisevät (ja vähän asiaakin)

☐ Oinas (21.3.–19.4.) Olet täynnä energiaa ja aloitteellisuutta, mutta älä haasta riitaa kahvikoneen kanssa – se voittaa aina.

☐ Härkä (20.4.–20.5.) Kärshivällisyyttäsi koetellaan huhtikuussa. Ehkä on aika hyväksyä, että kaupan jonot eivät katoa huokailemalla?

☐ Kaksoset (21.5.–20.6.) Sinulla on tuhat ideaa ja nolla aikaa toteuttaa ne. Kokeile saada edes yksi asia valmiiksi ennen seuraavaan siirtymistä – tai nauti kaaoksesta!

☐ Rapu (21.6.–22.7.) Huhtikuu voi olla tunteikasta aikaa, mutta muista: sinulta ei odoteta maailman pelastamista... vain omien asioidesi hoitamista.

☐ Leijona (23.7.–22.8.) Rakastat olla huomion keskipisteenä, mutta ehkä voisit antaa jonkun muun kertoa vitsin kahvitauolla – ihan vain kerran.

☐ Neitsyt (23.8.–22.9.) Sinulla on suunnitelma, varasuunnitelma ja suunnitelma varasuunnitelman pettämisen varalle. Hengitä – pahin, mitä voi tapahtua, on... no, ei juuri mitään.

☐ Vaaka (23.9.–22.10.) Päätöksenteko takkuu. Jos harkitset ruokavalintaa yli tunnin, ota se merkinä siitä, että kannattaisi tehdä ruokaa itse. Tai olla tekemättä.

☐ Skorpioni (23.10.–21.11.) Vetovoimasi on hui pussaan. Käytä sitä viisaasti – tai päädyt jälleen kerran juhliin, joista et osaa lähteä ajoissa.

☐ Jousimies (22.11.–

21.12.) Seikkailumielesi on korkealla, mutta ehkä aloitat pienestä? Vaikkapa kävelemällä eri reittiä töihin ennen kuin varaat yksisuuntaisen lipun Mongoliaan.

☐ Kauris (22.12.–19.1.) Kova työsi alkaa kantaa hedelmää! Pian voit palkita itsesi jollain suurella – vaikka kalliilla kahvilla ilman syyllisyyttä.

☐ Vesimies (20.1.–18.2.) Ideasi ovat loistavia, mutta kaikki eivät ole vielä valmiita niille. Odota vielä hetki ennen kuin ehdotat, että kaikki palaverit korvataan meemeillä.

☐ Kalat (19.2.–20.3.) Haaveilet enemmän kuin koskaan. Se on söpöä – kunhan muistat jäädä bussista oikealla pysäkillä.

☐ Tähdet kuiskivat – mutta sinähän teet mitä haluat! ☐

HUUMORI SATA VUOT- TA SITTEN

UKKONEN

Herrasmies: Viime yönä oli kauhea ukkosmyrsky... Vaimo: Voi luoja, miksi et herättänyt minua? Tiedät, etten saa unta, kun ukkostaa!

LYHYT MEKKO

Uusi näkökulma. Herra ja rouva Mattson odottavat vieraita päivälliselle ja herra Mattson tutkii kriittisesti vaimonsa pukua. Eikö se ole vähän rohkea? hän projektoi. Hieman liian lyhyt ja vähän liian matala? Haluan kertoa sinulle jotain, rouva Mattson sanoo. He ovat tulleet tapaamaan minua. He haluavat nähdä minut, eivätkö mekkoa?

OMATUNTO

Täti: Omatuntosi kertoo sinulle aina, kun et tee oikein.

Lillan: Kenestä se puhuu?

Täti: Sinulle.

Lillan: Se oli silloin liian hyvin! Ajattelin, että se juoruaisi sinulle tai äidille..

EI MAKUA

Lisa vieraalle: Pidätkö tästä kakusta, rouva Linusson? Kyllä, se maistuu erittäin hyvältä. Niin hauska! Äiti sanoi, että sinulla ei ole makua.

EPÄILYTETTY

Rouva A.: Menetkö jo kotiin?

rouva B.: Kyllä, kirjoitin miehelleni ja pyysin lisää rahaa, ja hän lähetti sen ilman meteliä, joten minun täytyy mennä kotiin ja selvittää, mitä hän tekee.

PUOLIKUUMA KYLPY

- Tällä kertaa laskulle ei voi kirjoittaa penniäkään kuumasta kylvystä.. Vesi oli vain haaleaa. Emäntä: Kuuma kylpy maksaa kruunun ja kylmä viisikymmentä öreä. Se on yksi ja viisikymmentä lämpimäksi.

VOIKO HÄN KANNATA HÄNTÄ

Hän: Kultaseni, lupaan kantaa sinua sylissäni.

Tyttöystävä: Sylje nyrkkiin ja yritä!

VARO MATOJA

Hyvää tarkoittava herrasmies pienelle pojalle, joka syö omenaa:

— Varo matoja, poika!

Nuori mies: Jos syön omenan, katsokoon madot itse!

Viikon astronominen kuva:

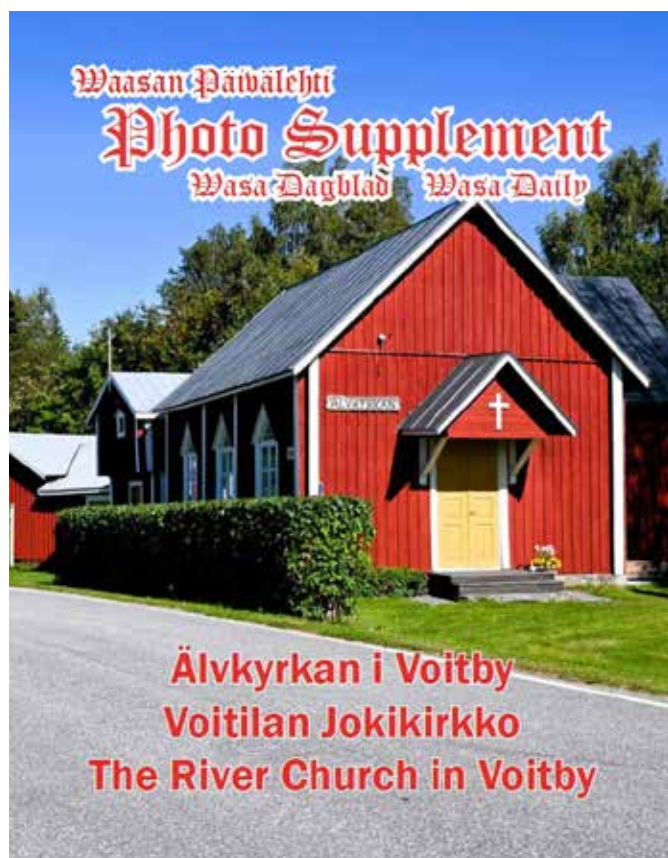
Mars Hubble.jpg

NASA's [Hubble Space Telescope](#) took the picture of [Mars](#) on June 26, 2001, when Mars was approximately 68 million kilometers (43 million miles) from Earth — the closest Mars has ever been to Earth since 1988. Hubble can see details as small as 16 kilometers (10 miles) across. The colors have been carefully balanced to give a realistic view of Mars' hues as they might appear through a telescope. Especially striking is the large amount of seasonal dust storm activity seen in this image. One large storm system is churning high above the northern polar cap (top of image), and a smaller dust storm cloud can be seen nearby. Another large dust storm is spilling out of the giant [Hellas](#) impact basin in the Southern Hemisphere (lower right).

 NASA and The Hubble Heritage Team (STScI/AURA)

 Public domain

Ensi viikolla:

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa.

Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa. waasanpaivalehti@gmail.com jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Ota yhteyttä:

waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com